

Pärnu Postimees

PÄRNUMAA AJALEHT ASUTANUD J. V. JANNSEN 1857

Jalgrattaga rongis

Rataste transportimine rongis on paras probleem: tihti koguneb rataid kaugelt enam, kui on kohti nende paigutamiseks. Lk 4

Kunst jõe ääres

Tänavakunstifestivali "Sõnum sein" raames maaliti Pärnu linnas kauniks seitse seina, põhiliselt Jaansonite raja ääres. Lk 7

Teismelised internetis

Triin Mäger uuris, kuidas suhtlevad internetis kolme Pärnu kooli noored, ja leidis, et küberkiusamine on tõsine probleem. Lk 2

NR 149

TEISIPÄEV, 5. AUGUST 2014

www.parnupostimees.ee

Remonditööd Pärnu-Jaagupi - Kalli maanteel

Maanteeinfo keskuse teatel algas eile Pärnu-Jaagupi - Kalli maanteel kruusatee remont, mis kestab aasta lõpuni.

Remonti tehakse kaheksa-kilomeetrilisel lõigul Vahenurme ja Vakalepa vahel. (PP)

Uinunud juht sõitis teelt välja

Pühapäeval kella 4 paiku toimus liiklusõnnetus Pärnu-maal Koonga vallas Karuse-Kalli tee 18. kilomeetril, kus sõiduautoot Nissan Qashqai juhtinud 47-aastane Piret jäi magama ja sõitis sirgel teelõigul teelt välja.

Sõiduauto juht toimetati Pärnu haiglasse. (PP)

Automüük hüppas juulis üles

Pärnus müüdi juulis 130 uut autot: sõiduautosid läks kaubaks 116 ja tarbesõidukeid 14.

Automarkidest olid eelmisel kuul ostjate seas populaarseimad Toyota ja Volkswageni mudelid.

Toyotasid ja Volkswageneid müüdi eelmisel kuul Pärnus 16, Forde vuras salongist välja 13, Škodasid 11, Peugeot'sid, Opelid, Kiasid ja Nissaneid seitse.

Mullu juulis müüsid Pärnu autofirmad 116 uut sõiduriista. Tänavu juunis müüdi Pärnus 110 uut sõidukit.

Seitsme kuuga on Pärnu autosalongid müünud 764 uut sõidukit, mida on kahe võrra rohkem kui aasta tagasi.

Kasutatud autosid müüdi üheteistkümmel Pärnu autosalongi statistika järgi juulis 67, neist sõiduautosid 61 ja tarbesõidukeid kuus. Juunis oli kasutatud autode müügiarv samuti 67. (PP)

Festivali lõppakord Uue-Jaani talu õuel: kõneleb Helena Lass.

Kaur Lass

Päikeseloojangu festival lõppes hingekosutusega taluõuel

Annika Poldre

Pühapäeva õhtul lõppes Kabli päikeseloojangu festival Iklas Uue-Jaani talu õuel, kus see viie nädala eest algas.

Nagu algas, nii ka lõppes suur suveüritus hingekosutusõhtuga, kus pea pooleajale kuulajale pakkus mõtteainet psühhiaater Helena Lass, kes kõneles ärksameelsusest. „Kas olete oma eluga rahul?“ alustas ta küsimusega, juhtides publiku tähelepanu asjaolule, et kõik, mida kogeme ja tunneme, on meie otsuste ja tegude tagajärg.

Üheksa aastat Tallinna psühhiaatriaiglas töötanud ja nüüd erapraksisel Lass rääkis tegevusest viie mee kaudu, kus ärksameelsus, mis on teadvuse kasutamise viis, annab võimaluse olla pidevalt kontaktis ümbritsevaaga.

Kuulamist ja kaasamõtlemit kosutasid Uue-Jaani perenaise Katrin Williamsi kodukohviku

hõrgutised, nagu Uue-Jaani amp-sud, desserdid jm meelehea. Katrin Williams rääkis, et kohvikupidamise pisiku sai ta Austraalias elades ja kodulinna naastes avas Pärnus Martini Espresso baari, mida pidas mõnda aega. Uue-Jaanil on perenaisel palju ideid, kuidas kohta arendada turismitaluks ja kindlasti jätkata päikeseloojangu festivali tegevuspaigana.

Suured kontserdid ja nišiõhtud

Festivali üks korraldajaid Aivar Merila, kelle õul olid neljandat aastat Kosmonautika puhkekeskuse õhtud, rääkis, et rohkem publikut tõid kokku suuremad üritused, nagu Svjata Vatra ja Kosmikute kontserdid. Nende kõrval sobisid hästi intiimsemad õhtud, kus publik teadis, mida esinejailt võib oodata, nagu oli helilooja Erkki-Sven Tüüri autoriõhtu.

Umbes kuu aega on Merila sõnutsi päris optimaalne festivali kestus, mis ei väsita korraldajaid. Tänavu esimest korda sõitis kolme suurema kontserdi ajal Kosmonautika keskuse ja Pärnu va-

het eribuss, mida Merila pidas vajalikuks tulevikuski.

Festivali üks algatajaid ja üks kunstilisi juhte Kadri Leivategija, kes on Tartu Elleri-nimelise muusikakooli direktor, nimetas ennast akadeemilise muusika esindajaks. Kaheksa aasta eest alanud tänavu seitsmenda festivali (ühel aastal jäi festival vahele) juures hindas ta seda, et nii väikesel maa-alal ühes vallas on nii palju inimesi, kes riskivad ja võtavad vastutuse teha mitmekülgset kultuuriüritust, kus on meelelahutust, mõtisklust, harivaid luule- ja autoriõhtuid, akadeemilist muusikat, näitusi ja joogatunde.

Häädemeestest Iklani

Tänavu kandis festival pealkirja „Piirist piirini“, sest ulatus juba Häädemeestest Iklani. Pealkiri oli Leivategija sõnul kahetähenduslik, hõlmates niihästi geograafilist ulatust kui ka sisuliselt avaraid võimalusi, kus korraldajaid ei kammitse piirid. Alanud üheksa üritusega oli neid tänavu juba 24 ja igal aastal on lisandunud uusi partnereid, tänavu Uue-Jaani talu.

Algusest saadik on toimunud Jüri Aarma vestlused kultuuriinimestega ja rahvapidu Kabli seltsimaja õuel, samuti kiriku- ja salongikontserdid. „Ise tuleme puhkama ja pakume teistele suvitajatele üritusi“, kõneles Leivategija, kes MTÜ Festivitas Canens Tartu nime all toob Pärnumaale suvel tõsisemat muusikat, korraldades kontserte pühakodades ja teistes omapärase atmosfääriga paikades, mis annavad kontsertidele lisaõnnumi.

Festivalil korraldasid kontserte ja rannapidusid Tuisuliiva puhkemaja, luule- ja autoriõhtuid jt nišiüritusi pakkus Kosmonautika keskus, estraadi- ja teatrietendustega sisustas õhtuid Rannakodu ja teadmisi avardas Uue-Jaani talu.

„Kõik on valinud endale meelepärased üritused ning kõiki ühendab festivali turundus- ja reklaamijuht Eveli Loorents“, rääkis Leivategija.

Sündmused on oodatud ja publik on suurepärase ning tegijad saavad sellest palju rõõmu, rääkis Leivategija. Kokku käis viiel suvenädalal festivalil umbes 10 000 inimest.

Mai rajoonis käisid kratid

Politsei teatel tungiti eelmise nädala lõpul Pärnus Papiniidu tänaval sisse garaažidesse, kust varastati esemeid; Mai tänavalt varastati autolt esituled.

Ajavahemikul neljapäevast reedeni varastati Pärnus Mai tänaval korterelamu juurde pargitud sõiduautoolt mõlemad esituled. Omaniku teatel on kahju 2019 eurot.

Samal ajavahemikul murti Papiniidu tänaval sisse garaažidesse ja varastati esemeid. Lõhkumise ja vargusega tekitatud kahju on selgitamisel. Juhtumite uurimiseks alustati menetlust karistusseadistiku paragrahvi järgi, mis käsitleb vargust. (PP)

Üritati ratas pihta panna

Politsei teatel üritati reedel kella 1 paiku Pärnus Suur-Jõe tänaval aiaga piiratud territooriumil matkauto küljest varastada jalgratast.

Ratast varastada ei õnnestunud, sest omanik ärkas ja väljus matkautost. Politsei pidas teo toimepanemises kahtlustatavana kinni 25aastase mehe.

Juhtunu uurimiseks alustati menetlust karistusseadustiku paragrahvi järgi, mis käsitleb varguse katset. (PP)

Vahenurmes süttis viljakuivati

Eile veidi pärast südaööd said päästjad väljakutse Halinga valda Vahenurme külla, kus põles teraviljakuivati.

Kuivatits põles umbes 20–30 kilogrammi vilja, mis lasti punkrist välja. Põleng kustutati kolmveerand tundi pärast väljakutse saamist. (PP)

Puhkekeskuses põles pannil õli

Laupäeval kell 3.19 said päästjad väljakutse Häädemeeste valda Majaka külla Lemmeranna puhkemajja, kus põles pliitil õli, mille kohapeal olnud inimesed kustutasid enne päästjate saabumist.

Päästjad kontrollisid põlengukoha üle. (PP)

KangaDzungel

STIIL-
PIDU!

1.-31.08 kõik, kes kannavad
ostes **MUMMULISI** riideid või
aksessuaare saavad soodustust

-40%

E-poes on
KÕIK -30% ja
Eesti-sisene
transport **TASUTA**
www.kangadzungel.ee

TALLINN
Tartu mnt. 35
Tel: +372 6213105
E-R 9-19, L-P 9-17

TALLINN
Pärnu mnt. 558a
Tel: +372 6003443
E-R 10-20, L-P 10-18

PÄRNU
Karja 6
Tel: +372 4431460
E-R 9-18, L 9-15
KURESSAARE
Kihelkonna mnt. 3
Tel: +372 6215786
E-L 10-18

TALLINN
Mustamäe tee 12
Tel: +372 6562869
E-L 10-20, P 10-18

TALLINN
Gonsiori 2
Tel: +372 6608300
E-P 9-21

HAAPSALU
Lihula mnt. 3
Tel: +372 4737034
E-R 10-18, L 10-15
TARTU
Turu 14
Tel: +372 7352277
E-P 10-20

UUDISED

Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna juhataja Marek Uusküla tunnistas Äripäevale, et eelmisel aastal jäi e-sigarettide tõttu soetamata umbes 1,3 miljonit pakki harjumuspäraseid sigarette, mis tähendas maksutulu vähenemist umbes kolme miljoni euro võrra.

Teismelised suhtlevad internetis: “Oled rõve. Tapa ennast ära!”

Annika Poldre

Tänavu kevadel Tartu ülikooli Pärnu kolledži sotsiaaltöö korralduse eriala lõpetanud Triin Mäger uuris Pärnu kolme kooli teismeliste abil küberkiusamist sotsiaalmeedias – Facebookis ja portaalis Ask.fm.

Mis ajendas teid uurima küberkiusamist sotsiaalmeedias?

Eelkõige ajendas mu enda tähelepanelikkus neis võrgustikes. Kui Facebookis toimuv kiusamine ei ole alati silmaga nähtav, näiteks saadetakse seal ebameeldivaid või muul moel häirivaid sõnumeid, siis portaalis Ask.fm toimuv küberkiusamine on lausa silme ees küsimuste ja vastuste näol.

Portaalis Ask.fm solvatakse palju anonüümselt ja nähes, misuguseid seksistlikke, õõvastavaid, julmi, vägivaldseid ja enesetappudele õhutavaid lauseid küsimusi teismeliste seal esitatakse, süütas see minus ohutule ja tekitas huvi uurida, kui paljud minu kodulinna teismelised kannatavad sealse kiusu all.

Miks valisite vastajateks Ask.fm'i ja Facebooki kasutajad, kas need on kõige levinumad suhtluskohad?

Jah, Ask.fm ja Facebook on teismeliste seas populaarsed. Maailmas on Facebook kõige suurem ja populaarsem sotsiaalsõrgustik. Näiteks 2013. aasta lõpuks kasutas seda aktiivselt 1,23 miljardit inimest maailmas, s.h 55 protsenti kasutajatest on teismelised.

Sotsiaalmeediat kasutab Eestis pea 600 000 inimest ja 2013. aasta 1. jaanuari seisuga on meil aktiivsete kontodega Facebooki kasutajaid ligikaudu 507 400. Viie aastaga on eestlaste Facebooki kasutajate arv tõusnud kolmandiku võrra.

Minu küsitlusele vastanutest 302 teismelisel ehk 97 protsendil on kasutajakonto. Veidi enam kui pool Facebooki konto omanikest on tüdrukud. Vanuselt on küsitluse noortest see konto kõige enam 13–14aastastel tüdrukutel ja 14–15aastastel poistel.

Populaarsuselt on Ask.fm maailmas kümnendal kohal. Seda kasutab 2013. aasta juuli seisuga 65 miljonit inimest, enamik on 13–16aastased.

Küsitlusele vastanutest on portaali Ask.fm kasutajakonto 123 teismelisel ehk 39 protsendil. Nii nagu Facebooki puhul on portaali Ask.fm kasutajakontogi kõige sagedamini 13–14aastastel tütarlastel ja 14–15aastastel poistel.

Põhjusi uurida portaalis Ask.fm toimuvat andis ka tõik, et selle keskkonnaga seostatakse teismeliste enesetappuhtumeteid ja portaali süüdistatakse meedias küberkiusamise edendamises.

Näiteks on Inglismaal, Iiri maal ja Prantsusmaal Ask.fm sattunud lastevanemate ja riigiamet-

nike põlu alla, sest nendes riikides on laste suitsiidid otseselt veebisaidiga seotud.

Portaalis Ask.fm õhutatakse lapsi enesetappu sooritama vägivaldsete sõnadega, sisendades neile, et neist ei hooli keegi ja nad väärivad surma ning võiksid ennast ära tappa.

Ka minule vastanud noored tõid kõige ebameeldivamate küsimuste-lauseste seas välja sellised, kus neile öeldi, et neid ei ole siia maailma tarvis ja nad võiksid ennast ära tappa.

Miks just selline vastajate valik: 7.–9. klass?

Kiusamiskäitumine on kõige ulatuslikum põhikooliastmes ja küberkiusamist on kõige rohkem põhikooli lõpuklassides. Selles vanuses noored on mõjutatavad, neile on oluline kaaslaste arvamus ja heakskiit, mis tuleb mingi hinna eest välja teenida.

Keda kiusatakse enim ja kes on kiusajad?

Küberkiusajad on enamasti noored, kes tunnevad hästi mitmesuguseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid ning oskavad neid kasutada.

Nagu küberkiusaja, nii võib ka ohver olla igakuks. Tihti on kiusajatel ohvritest paremad interneti- ja arvutiteadmised. Poisid on sagedamini käitumispõhiste riskide tekitajad ehk algatajad. Tüdrukud on enamasti vastuvõtjate või osalejate rollis.

Minu uuringu tulemused kinnitavad, et tüdrukuid kiusatakse rohkem, nad on sotsiaalmeedias aktiivsemad suhtlejad ja veedavad seal enam aega kui poisid.

Milles väljendub küberkiusamine?

See on tahtlik vaenulik ja agressiivne tegevus virtuaalkeskkonnas. Küberkiusamine võib sisaldada mitme vägivalla, enamjaolt emotsionaalse ja seksuaalse vägivalla tunnuseid.

Virtuaalne kiusamine väljendub kõne, teksti, pildi ja videona. Küberkiusamisel on seitse kategooriat: kiusamine tekstisõnumitega, pildi, foto ja videoklippidega, telefonikõnedega, elektronkirjadega, kiirsõnumitega ning jututubades ja veebilehtedel.

Millised võivad olla selle tagajärjed?

Noorel võivad tekkida toimetulekuraskused; käitumis- ja psüühilised häired; enesehävituslik käitumine ja enesetappumõtted; sotsiaalne isolatsioon; usaldamatus teiste suhtes; depressioon. Suhted lähedastega on häiritud, raskusi on enesekontrolli ja -austuse, piiride tajumise, enda ja teiste tunnetamisega, reaalsuse kogemise ja väljendamisega.

Kõige drastilisemal juhul võib teismeline sooritada enesetappu. Samuti võib ohvrilt välja kujuneda järgmine kiusaja või vastupidi.

Tagajärjed on ka ühiskonnale: suureneb psühhotraumadega noorte arv, kellega tegelemine on kulukas. Küberkiusamise sallimine või selle suhtes ükskõikseks jäämine kultiveerib vähest hoolivust ja empaatiavõimet ning üldisi väärtushinnanguid negatiivselt suunas.

Kas on statistikat Eesti noorte küberkiusamise ulatuse kohta, võrreldes näiteks naaberriikide või teiste maade noortega?

Põhjalikud ja mitmekesised andmed on EU Kids Online ehk Euroopa Lapsed Internetis projekti raames koostatud internetiturvalisuse uuringutes, kus on pigem uuritud interneti ohte lastele. Näiteks selgub 2010. aasta uurimusest, et küberkiusamisega on kokku puutunud 14 protsenti Eesti 9–16aastastest lastest. Võrdluseks: Soomes oli see protsent vaid viis.

Pean oluliseks uurida edasi lokaalset küberkiusamise keskkonda, sotsiaalsõrgustiku Ask.fm kasutamist ja selle rolli Eesti teismeliste seas, sest minu teada praegu selliseid andmeid pole.

Kas saadud vastustes oli midagi üllatavat?

Tulemused olid üldjoontes sellised, nagu aimasin: kübekiusamine on Pärnu kolme kooli õpilaste näitel tõsine probleem. Ask.fm on keskkond, kus esitatakse väga ebameeldivaid küsimusi-lauseid ja see on ulatuslikum küberkiusamise keskkond kui Facebook.

Selgus, et kolmandikul teismelistest on Facebookis kasutajakonto eksisteerinud üle kahe aasta. Seda tunnistas suur protsent (42%) teismelistest vanuses 13–14 eluaastat. Siit kerkib probleem: sellises eas noored on registreerimisel oma vanust vanemaks valetanud, sest Facebookis võib kasutajaks registreerida alates 13. eluaastast.

Ehmatav oli, et vähemalt korra on küberkiusamise tagajärjel enesetappumõtteid mõelnud 39 protsenti noortest ja kõikidest küsitlusele vastanud noortest 11 protsenti on enesetappumõtetega. See protsent on ohtlikult suur.

Sokeerivate tulemustena võib välja tuua ebameeldivaid lauseid, mida teismeliste portaalis Ask.fm on esitatud. Mõni näide: “Sa oled rõve! Tapa ennast ära!”, “Sure ära, lits ja lipakas!”, “Ilge lits-meis oled, tuled kooli, saad lõuga!”.

Peale selle kirjeldasid noored kiusamisjuhtumeid sotsiaalmeedias: “Üks kord sain Ask.fm'is solvangu, et: ‘Oled Pärnu lits, seksid kõigiga, kes ette jäävad, ei taju, kuidas Sul üldse sõbrad on?’”, “Kirjutati, et olen kole, paks, ülbe, võiks eneka (enesetappu – A. P.) teha. Üldse igatpidi solvatud ja ähvardatud, et kui ise enekat ei tee, siis teevad nad ise minuga midagi.”; “Minu pildi all solvati mind ja minu välimust pidevalt, see pani mind ennast vihkama.”.

Kas noortekeskuses töötades olete sama teemaga kokku puutunud?

Minu tööstaaž noorsootöötajana

Triin Mäger kavatses edasi uurida lokaalset küberkiusamise keskkonda, sotsiaalsõrgustiku Ask.fm kasutamist ja selle rolli Eesti teismeliste seas.

Ardi Truija

jana on veel lühike. Küll olen veidi kursis noorte probleemidega, mis vahel puudutavad ka internetitoiminguid ja seal suhtlemist.

Kuidas küberkiusamist saaks ära hoida?

Kerge on öelda, et vaja on ennetustegevusi: koolitusi nii lastele kui täiskasvanutele. Rääkida, millised ohud on internetis ja mil-

lised võivad olla tagajärjed ohvriks jms. Või rääkida sellest, et vanemad peaksid rohkem huvi tundma laste internetisuhtluse vastu ja suhted lastega võiksid olla usaldusväärsemad. Kerge öelda, raske teostada nii, et kasu oleks.

Arvan, et iga lapsevanem peaks püüdma tagada oma lapsele normaalse kasvukeskkonna, kus kasvaks kodanik, kellel on

paigas väärtushinnangud. Kõlab klišeena, aga kõik saab alguse kodust. Kas ja kuidas aga ümber kasvatada vanemaid, kes ei oska oma lapsi kasvatada nii-öelda normaalseks kodanikeks?

Paljuskki võib lapse arengut pärssida täiskasvanute puudulikkud vanemlikud oskused ja võib-olla tuleks edaspidi just sellega rohkem tegeleda. Ka üldiselt tuleb rohkem märgata ja hoolida.

Eesti ja läti noored elustavad kahe riigi ühist sõjaajalugu

Annika Poldre

Eesti sõjahaudade hoolde liidu ja Läti vennashaudade komitee koostööprojekt "Ühist ajalugu taaselustades" tõi Pärnusse kokku kahe riigi noored.

4.–13. augustini esmalt Jõopres ja seejärel Valgas toimuvast noortelaagrist keskendutakse ühisele sõjaajaloole.

Laagri avauks oli esmaspäeval Pärnus Alevi kalmistul vabadussõja mälestussamba juures, kuhu kogunes 15 eesti noort ja niisama palju lätlast. Sambale asetati lilli.

Noored tutvuvad laagri ajal esimeses ilmasõjas ja vabadussõjas peetud lahingute asukohtade ja mälestusmärkidega.

"Hakkame otsima esimese maailmasõja lahingupaiku ja ausinga ning neid korraldama," rääkis projekti üks eestvedajaid, Jõopre kooli direktor Mati Sutt. Noortele kõneldakse sellestki, kuidas elati tol ajal, ning sõidetakse hobuste, vankrite ja Lavassaare raudteemuuseumi suslaga.

Neli päeva on laagrilised Jõopres, edasi suunduvad nad Tiinemetsa asuva Punapargi lahingupaiga kaudu Tiltandisse Julius Kuperjanovi hauale ja Uue-Jaani kalmistule, kuhu on maetud esi-

Eesti ja läti noored Pärnu Alevi kalmistul vabadussõja ausamba juures.

Urmus Luik

meses maailmasõjas hukkunud Läti sõjapõgenikud.

Ülejäänud laagriaeg veedetakse Valgas isamaalise kasvatuse püsiekspositsiooni puhkeküses, kus tutvutakse vana aja lahingutehnikaga.

Projekti teine eestvedaja Tiina Tojak, Eesti sõjahaudade hoolde liidu tegevjuht, rääkis, et Valgast tehakse väljasõite Lõuna-

Eesti maakondadesse, et külastada vabadussõja ja esimese maailmasõjaga seotud ajaloolisi paiku, mis puudutavad mõlemat rahvast. Kaasa võetakse tööriistad, et korraldada mälestusmärkide ümbrust ning lahingu- ja matmislohti, kus vaja.

Toimuvad arutelud ja kohtumised sõjaajaloolaste, omavalitsus- ning muuseumitöötajatega, käiakse ujumas ja tehakse sporti.

Laagris osalevad 15–20aastased noored. Suti sõnul esindavad Eestit Kilingi-Nõmme, Pärnu, Paikuse ja Jõopre ajalohuvilised. Ettevõtmist rahastatakse Eesti-Läti ühisprogrammist ja osalejatele on see tasuta.

Programm kestab kümme päeva. Sel aastal koostasid projekti eestlased, järgmisel teevad sama lätlased.

kus nad saavad koos vanematega laulda, tantsida ja mängida.

Mäsepa arvates ei ole vähem oluline samal ajal toimuv muinasjutufestival "Jutuvada", mille osalised teevad festivali ajaks Rüütli 23 aeda Mohri aida ette muinasjutulava. Seal astuvad üles eesti, läti ja leedu muinasjutustajad, kes loevad lastele põnevaid muinasjutte. Samuti on seal lasteraamatute vahetuspunkt, kust iga soovija omale mõne hea raamatu võib leida ja koju niisama seisma jäänud lasteraamatud eest ära tuua.

Oma annet saavad lapsed näidata tänavakunsti projektis. Selle raames joonistavad lapsed kohtumaja-esisele platsile asfaldikriitidega suure muinasjutulinna.

Mäsepp peab festivali üheks olulisemaks osaks isadele ja vanaisadele mõeldud nukumajade välinautust, kuhu on eriti oodatud põlvne põlve pärandatud nukumajad.

Samuti on Mäsepa meelest tähtis käsitöölaad, kuhu oodatakse laste jaoks või laste valmistatud käsitööd. Praegu on end laadale registreerinud 15 osalejat, neist kuus on lapsed. Mäsepa ütles, et laadale registreeritud osalejate arvuga rahul, kuid lapsi võiks omavalmistatud käsitöö või maiustega muidugi rohkem olla. "Lastele on laadal osalemine tasuta ja ka festivalipäeval liituvaid pisikesi laadalisi võtame vastu," rääkis Mäsepp.

"Tahtsime luua lastefestivali ja näidata, et neile tehtud kultuur peab healt tasemel olema," ütles Mäsepp. "Õnneks pakkus Pärnu Fringe meile võimaluse koostööks. Otsustasime, et kõik lapsed peavad saama festivalil osaleda, mistõttu üritus on tasuta."

Mäsepp lubas, et peolt ei puudu magusad üllatused, mis lastel kindlasti tuju heaks teevad.

► ILM

Päeval on päikese-
paisteline ilm. Pu-
hub kagu- ja idatuul
3-9 m/s. Öösel on
sooja 14-20, päeval
27-32 kraadi.

Kõige soojem ja
kõige külmem:

2004 +29,3
1950 +8,0

Homme on selge või
väheselt pilvisusega
sajuta ilm. Puhub ka-
gu- ja idatuul 3-9
m/s. Öösel on sooja
15-20, päeval 27-31
kraadi.

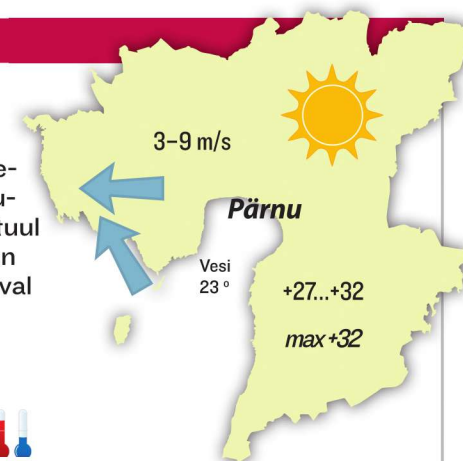

Päike tõuseb täna 5.21, loojub 21.34.

ANDA ÜÜRILE ÄRIPINNAD MAI SELVERIS
I korrus 18 m² • II korrus 155 m²

Aadress: Papiiniidu 42, Pärnu
Lisainfo: kinnisvara@selver.eu
tel +372 667 3724 või +372 529 0586

KOLME PÄEVA PROGNOOS

Kolmapäev		+27...+31
Neljapäev		+22...+27
Reede		+22...+27

Osas Rail Balticu trassis on üksmeelele jõutud

Teet Roosaar

Rail Balticu planeerimisel on koostöös Pärnu maavalitsuse ja kohalike omavalitsustega tulemuslikult läbi räägitud asukoht Läti piirist Pärnu linnani, jätkuvad Pärnu-Rapla suuna arutelud, teatas majandus- ja kommunikatsiooniministeerium.

Eelistatud trass kulgeb Pärnumaa lõunaosas suures osas riigimetsa aladel Pärnu-Ikla maanteest idas.

Surju vallas Rabaküla-Metsaääre küla piirkonnas on aluseks võetud vallavalitsuse eelostatud trassilõik. Pärnu linnas kulgeb eelistatud trass aga valdavalt olemasoleva raudtee koridoris.

Täna kohtuvad projekti-meeskonna osapooled Vändra vallas, et täpsustada trassi kulgemist Põhja-Pärnumaal.

Kaismal toimuva kohtumise käigus tulevad veel kord arutluse alla Vändra ja Are vallas kulgevad lõigud, mille osas võrdlustulemuste alusel välja toodud soovituslik eelistus ei kattu kohalike omavalitsuste ühisavaldusega.

Kohtumisel vaadatakse koheapeal looduses läbi inimeste, loomade ja tehnika liikumise võimalikud tehnilised lahendused.

Projekti maakonnaplaneerimise

ringute juhtiveksperdi Pille Metspalu ütles, et koostöö elanike ja omavalitsuste esindajatega on olnud sisukas.

Nii näiteks on Pärnumaa lõunaosa omavalitsuste tehtud trassikoridoride ettepanekutest arvestatud kõiki neid, mille puhul trass ei läbi Natura 2000 loodusalasid, näiteks muudeti trassi kulgemist Surjus.

Harjumaa osas kaalutakse analüüsida alternatiivi, mis võimaldaks mööduda Kohila ja Kiisa asulast ning oleks lühem kavandatavast Nabala kaitsealast kaarega mööduvatest raudteelõikudest. Eelistatud trass Harjumaa peaks selguma sel sügisel.

Vastavalt planeerimiseseadusele kujundab otsuse trassi kulgemise osas oma maakonna piires Rail Balticu juhtkomitees esindatud maavanem, omapoolse seisukoha annab kolmanda kvartali lõpuks valitsus.

Seejärel alustatakse eskiislahenduse koostamist, mis konkreetses piirkonnas toob välja võimalikud tehnilised ülesõit-
tude, läbipääsude põhimõtted ja maakasutustingimused.

Eskiislahenduse tutvustamine on kavandatud selle aasta detsembris. Trass saab lõplikult paika maakonnaplaneeringute kehtestamisega 2016. aasta esimeses pooles.

Rüütli tänav ootab laupäeval lapsi lustima

Kadi Raal, suvereporier

Laupäeval toimub Pärnus Rüütli tänaval ja Lastepargis Eesti esimene professionaalne lastefestival „Lapsepõlvemaagia“.

Festivali kunstilise juhi Rita Mäsepa sõnul on festivali programmi puhul silmas peetud, et kõik esinejad oleksid professionaalsed ja lastel oleks võimalikult lõbus päev.

Selleks puhuks muudetakse Rüütli tänav üheks päevaks muinasjutulinna, kus jooksevad ringi nõiad, piraadid, printsessid ja paljud teised tuntud muinasjututegelased.

Laval näeb mitut teatrietendust ja kontserdiprogrammi. Lastele ette astuvad Viljandi kultuuriakadeemia lavakunstidekordide kogukonnateater Must Kast, teismeliste on programmis südame-
lik ja humoorikas tantsulavastus

„Must ja valge“, mis räägib esimesest armumisest.

Festivali jaoks on spetsiaalselt kokku pandud programm „Lapsed laulavad poppi“, kus Kadri Kesküla laululapsed esitavad saatetandiga eesti popstaaride loomingu. Esitamisele tulevad teiste hulgas Getter Jaani, Karl-Erik Tauri ja Marten Kuninga hitid.

On ka mitmesuguseid võistlusi ja töötubasid. „Tore on näiteks pannkoogi kaunistamise võistlus, kuhu on oodatud pigem pisikesed festivalikülalastajad. Tüdrukutele võiks meeldida Rapuntsli patsipumise ja poistele lohede ehitamise töötuba,“ rääkis Mäsepp.

Lapsed võivad osaleda Teadusbussi töötoas, kus valmistatakse laavalampe, värvilist piima ja keemikute moodsid. Teadusbussi on oodatud lapsed alates viiendast eluaastast. Nooremad võiksid külastada põnnide mänguringi,

Pärnu toetas üleriigilist noorteorkestrit

Tõnu Kann

Pärnu linnavalitsus toetas kultuurkapitali kõrval rahaliselt Eesti noorte kontsertorkestri esinemist Ungaris Debrecenis toimunud WASBE (sümfooniiliste bändide ja ansambli maailmaassotsiatsiooni) konverentsi lõppkontserdil.

Linnavalitsuse avalike suhete nõunik Maria Murakas edastas, et linnavalitsuse liikmed otsustasid toetada üleriigilist noorte muusikute orkestrit, sest sellesse on mängima kutsutud kolmteist

noort puhkpillimängijat Pärnust. Pärnu linnavalitsuse rahatugi orkestrile oli 1300 eurot.

Peale Eesti noorte kontsertorkestri astus WASBE konverentsil üles maailmakuulus noortest muusikutest koosnev fanfaarorkester Hollandist ja ekstra WASBE kontserdiks kokku kutsutud projektorkester Ida-Euroopa maade noortest muusikutest.

Eesti noorte kontsertorkester loodi 2013. aastal pedagoogidest dirigentide Aavo Otsa, Priit Sonni ja Kaido Kivi eestvedamisel. Or-

kestrisse kuulub kuni 55 noort puhkpillimängijat.

„Eesmärk oli luua rikkalikult kõlavärviga puhkpilliorkester, mis annaks noortele andekatele muusikutele orkestrimängu kogemusi,“ sõnas Kivi. „Repertuaaris pöörasime tähelepanu puhkpillide kontsertmuusikale.“

Kivi sõnade kohaselt läks orkestril Ungaris väga hästi.

„Meie orkestri Andre Waigneini „Rapsodia“ esitus, kus Märt Metsla mängis flüügelhorni soolo ja dirigeeris Jaan Ots, kujunes

kontserdi kõrghetkeks, kutsudes esile publiku braavohüüded,“ meenutas Kivi.

Eesti orkester lõpetas kontserdi Raimond Valgre laulude popuriiga. Lisapalaks mängiti Franz Crepazi „Trompetid tuuril“, kus soleerisid Jaan Ots, Märt Metsla, Jaan Mesi ja Karl Kivi.

Orkester sai kutse Ungarisse tänu Eesti noorte muusikute esinemisele mullusel ESTO päeval San Franciscos, kus astus samuti üles mitu Pärnu noort andekat puhkpillimängijat.

SUVEJUTT

Vaadake, kuhu astute

Andris Tammela

Suvel Pärnus rattaga liigeldes on ilmselt suurem oht õnnetusse sattuda kui autoga, sest jalakäijad tulerdavad sageli rattateel ega vaata tihtilugu üldse, kuhu nad astuvad.

Pean ennast rahulikuks ja tähelepanelikuks rattasõitjaks, ma ei kihuta kõnniteel, ei rapsi kellaga, kui keegi mul ees jalu tab, ma ei kiirusta vilkuva fooritulega üle ristmiku. Selle kinnituseks ei ole minuga ka midagi juhtunud. Kuid tihtilugu pean end peaaegu seaks vihastama, kui täiesti meelevaldselt astub mulle ette mõni jalakäija.

Viimati juhtus see reedel. Sõitsin rahulikult Tervise Paradiisi taga kergliiklusteel jalakäijate vahel slaalomit, jõudsin juba peaaegu Ranna puistele, kui ühtäkki ilmusid mu ratta ette teab kust ema ja tütar, pead õieli otsas. Neile otsasõidust päästis mind vaid kiire reaktsioon.

Kuu tagasi sõitsin aga Kesklinna sillal peaaegu otsa ühele vanemale naisele. Ületasin just rattal silda sadamapoolsel kõnniteel nagu kord ja kohus, kui nägin, et Rääma poolt ületavad silda riburada kolm naist. Kõik olid kenasti vasakul pool, nii et neist möödasõit ei kujutanud endast mingit kunsti. Sain kahest naisest mööda ja siis otsustas kolmas lihtsalt heast peast mu rattale ette astuda. Reageerimiseks polnud aega sekunditki. Kuidagi õnnestus mul pare-

male tõmmata ja tõmbasin peadaaliga puruks vaid naise käes olnud kilekoti.

Naine kukkus hirmsasti hädaldama, aga selline käitumine ajas mind vihale. „Võiks ise ka natuke vaadata, kuhu astute!” käratasin talle, mispeale naine vait ehmatas.

Ma ei tea, kus olid selle inimese silmad. Kui ta mõnele autole samamoodi ette astuks, oleks ta surnud.

Omaette ooper on Supeluse tänava rattatee. Seal on teatavasti kergliiklustee jagatud joonega kaheks: jalakäijate ja jalgratturite teeks. Saan aru, kui on ilus ilm ja rahvas lihtsalt ei mahu jalakäijate poolele ära, las nad siis kõnnivad ka seal ratturite poolel. Kuid miks nad peavad seal tuuma siis, kui rahvast on vähe?

Keegi tuttav rääkis, et kui Hollandis kõmbib jalakäija rattateel, võib ta mööduvalt ratturilt vopsu saada. Mulle tundub, et Supeluse tänaval rattaga sõites peaks suisa piitsa kaasa võtma, et natukenegi rattale ruumi saaks.

Siis on veel need velokardid rannas. Isiklikust kogemusest ütlen, et neist on targem ringiga mööda sõita, sest seda ei tea kunagi, kuhu selles istuv tegelane parasjagu pöörata kavatseb.

Aga jalakäijatel palun küll olla tähelepanelikum. Liiklusesse peame ära mahtuma kõik ja jalakäijailgi on oma osa selles, et nad kogemata viga ei saaks, olgu autolt, jalgrattalt või mõnelt muult liiklusvahendilt.

Jalgratas teeb rongis ikka tüli

Urmas Hännile

Jalgratate transportimine rongis on paras probleem, sest pahasti saab rattaid vagunisse kaugelt enam, kui on kohti nende turvaliseks paigaldamiseks.

„Tõesti, igas Elroni koosseisus on praegu ametlikult kümme rattakohta,” tõdes Mai Vahtrik, Elroni kommunikatsiooni- ja turundusjuht. „Selleks, et suvisel ajal rohkem rattasõitjaid mahutada, on klienditeenindajad abiks ja reaalselt suudavad nad C-alas paika sättida 15–20 jalgratast.”

Vahtriku ütlust mööda on ettevõtte otsinud võimalusi jalgratatele lisakohti luua, paraku pole sellelaadne tegevus seni resultati andnud.

Liati tuleb küsimusele optimaalse lahenduse otsimisel silmas pidada meie kliimast lähtuvat eripära: suvel on jalgrattal sõitjaid palju, talvel neid niisama hästi kui pole.

Nii pidigi Elroni kommunikatsiooni- ja turundusjuht kõnealuselt olukorrast väljapääsu otsimise võtma kokku lausesse: „Midaagi praktiliselt kasutatavat me leidnud ei ole.”

Et teave C-alast ehk multifunktsionaalsest alast on igale rongis sõitjale oluline, olgu sellest siinkohal kirjutatud pisut lähemalt. Eelkõige seda, et C-ala tunneb ooteplatvormil seistes ära suurest kleebisest rongiustel ning kahest uste avamisnupust.

Ehkki Elroni rongides on statsionaarsed kohad jalgratate paigaldamiseks, jääb neist suvekuudel väheks. Ants Liigus

Multifunktsionaalse ehk C-alaga vagun on ainus, kuhu saab siseneda ratastooli lapsevankriga ning need ka kindlalt kinnitada.

Samuti tohib C-alaga vagunis siseneda puuris või suukorvistatud lemmikloomaga ning jalgrattaga, et seda seal nii-öelda parkida.

C-alaga vagunis asub WC. „Sõitjate jaoks on ehk oluline info, et hilisema ekspuaterimise käigus pidasime selguse mõttes vajalikuks C-ala ka rongis sees suure kleebisega ära märkida,” ütles Vahtrik. „Mõnes peatuses saabki siseneda ja väljuda vaid C-ala kaudu.”

RATTAGA RONGIS

Reisijatel on lubatud vedada jalgrattaid vaid alljärgnevatel tingimustel:

- Jalgratas tuleb rongis paigutada selleks ettenähtud rattahoidjasse ja veenduda, et ratta on kindlat kinnitatud.
- Jalgrattahoidjas vaba hoiukoha puudumisel hoitakse jalgratast rongis sissepääsualas tingimuse, et see ei takista teiste isikute liikumist.
- Vedajal on õigus kehtestada tasu jalgratta vedamise eest. Jalgratta tasuline vedamine toimub jalgrattapileti alusel. Jalgrattapileti ostmise, kontrollimise ja väärtõrjetõrjetus jalgrattapileti puudumisel toimub sõidupiletitega samas korras.

Andmed: Elroni reisijateveo eeskiri

Pärnu kontor avatud!

mogo.ee

avatud tööpäevadel kell 9-18
Tallinna maantee 93

info@mogo.ee • 6 888 200 • www.mogo.ee

Tähelepanu! Tegemist on finantsteenuseid pakkuva ettevõtte reklaamiga. Palun tutvuda tingimustega ja vajadusel pea nõu meie spetsialistiga. Näiteks võttes 3000 € krediiti 36 kuuks aastase intressimääraga 34,59% on krediidi kulukuse määr 40,63% ja krediidi brutosumma 5023,50 €.

Audru õuemuuseumi ette vuras või lükati laupäeva hommikul näitusele igasuguseid tehnikaimesid.

Ants Liigus

Õuemuuseumi täitis tehnika

Silvia Paluoja

Audru muuseumi juhataja Helgi Roots juhata laupäeva hommikul õuemuuseumi juures vägesid, et oma eksponaadiga tulijad vana ja uue tehnika näitusele ära paigutada.

Näitusel olid rattad ja mootorrattad, rehepekumasin ja traktor, kaitseväe autod ja omaaegsed li-musiinid, sekka ootamatuid esemeid, nagu tsariaegne 1874. aastal valmistatud muruniitja.

“Nõukogude ajal oli see muruniitja kasutusel Pärnus Tammsaare sõjaväeosas, kus sellega niideti ausamba ümbrust, niiduk on kasutamiskõlblik,” seletas Helgi Roots.

Audru valla mees Aare Saagim tõmbas pilke oma kätega meisterdatud kaariku-*barbecue*-ahjuga.

“Kaarik on maa seest välja kaevatud, roostest puhastatud,

vedruosad tagasi pinnitud ja uued klambrid mädanenute asemele tehtud,” näitas meistri-mees oma kätetööd, mis ehitatud originaalkaariku alusele ja sobib aeda või hoovi grillipeo pidajatele.

Kaarikul on punasega polsterdatud iste, selle ees lauake ning veini ja maitseainete paigutamise riiul, puudega köetav grilliahi ja istme taga nagu tõllal kast, kuhu saab hoiule panna näiteks grill-liha.

Rahvasuus Tiidu Jüri ehk Jüri Kivirand näitas uudistajatele rollersõidukit, mis ostetud juhuseks, mis mida registrisse kanda ei saa, sest see hieroglüüfide maal toodetud liiklusvahend ei vasta meie nõuetele. Käigukangi hõbedane ots meenutab kobrapead, juhiistme taga on kast, milles vastakuti pinkidele mahuks isegi neli kõhnemat inimest.

“Väga palju on neid, kes vanu asju korjavad, olen ise ka natuke tehnikahuviline ja sellepärast sellise rolleri muretsesingi,” põhjendas Kivirand huvi erakordse sõiduki vastu.

Kohalik mees Valdur Kase oli teist suve korraldataval vanatehnika näitusel taas väljas oma 1950. aastal valmistatud ratastraktoriga, mis nii hästi hoitud, et sellega saab aiaaada künda. “Sain sellele traktorile jaole enne, kui see vanarauaks jõuti anda,” nentis ta.

Riigikogu liige Väino Linde saabus platsile 1970. aastal valmistatud villisega ja rääkis, et auto tahaks värvimist, aga teistpidi võttes on see ju tuntud kui põllumeeste auto ega saagi särada nagu näiteks Pobeda selle kõrval.

“Varuosadega on kõige suurem probleem, neid tuleb otsida, käia laotadel ja tutvusi kasutada, näiteks otsisin villisele uut present, originaali, lõpuks sain selle läbi tuttavate tuttava Ukrainaa armee varudest,” kirjaldas autoomanik.

Linde jutu järgi pole villis nii väga näituse eksponaat, kuigi ta on sellega osalenud ka Rootsis Põhjamaade vanautode kokkusaamisel Nõukogude Vene autode osakonnas.

“Ta aitab mul vahel vedada maal puid ja õunapuukoosi ja koi-

ke, mis tarvis. Ükskord panin haagisese igasugust kolu prügimäele viimiseks ja siis juhtus autoga midagi – oli vaja, et keegi ta slegpi võtaks. Üks kaubikumees jäi lõpuks pidama, ütles juba kaugel: „Ära tule mu juurde, mul ei ole sulle midagi anda!“ Prügivedajana olin samamoodi riides nagu prükkar,” muheleb riigikogulane seda seika meenutades.

Vastseim eksponaat saabus koos Lääne prefektuuri liikluspoliitseiniku Priit Paulusega, see oli üks kolmest kõige uuemast mootorrattast, mis Eesti politseile tänavu on ostetud ja millest ühe sai Lääne prefektuur.

“Põhimõtteliselt on see mootorratas mõeldud liiklusjärelvalveks, kiiruse mõõtmiseks, sellega pääseb sellistele kohtadele ligi, kuhu autoga ei pääseks,” jäi politseinik napisõnaliseks.

Ühepäevane tehnikanäitus Audru vallapäevade ajal tõi kokku tehnika- ja vanatehnikahuvilised ning uudistajad said väljapaneku omakult oma küsimustele vastuse.

Vananev ja vähenev Pärnu soovib muutuda

Kadi Raal, suverreporter

Pole vahet, millise nurga alt statistikaameti aruandeid vaadata, Pärnu linna elanikkond vananeb ja väheneb. Linn proovib anda endast parimat, et sellele piir panna.

Selle aasta 1. jaanuari seisuga elas Pärnu linnas 40 005 inimest. Seda on 361 inimese võrra vähem kui aasta varem samal ajal ja 2001 inimest vähem kui 2010. aastal.

Ühelt poolt tingib sellist langust inimeste väljaränne. Aasta-aastalt on statistikaameti andmeil see number vähenenud, kuid ületab endiselt sisse- ränne arvu. Möödunud aastal asus Pärnusse elama 958 inimest, kuid välja rändas 1201, mistõttu linna elanikkond vähenes 243 inimese võrra.

Elanikkonna vähenemisel on peale väljarände suur roll negatiivsel iibel. Kuigi surmade arv varasemaga võrreldes väheneb, ületab see endiselt sündide oma. Möödunud aastal suri Pärnu linnas 550 inimest ja sündis 391 last. Seda on 117 inimest vähem.

Elanikkonna vähenemise kõrval on Pärnu hädas selle vananemisega. Statistikaameti prognooside kohaselt on viie aasta pärast Pärnus kuni 19 aastast 7552 ja 65 aastast või vanemaid 9044. Kümne aasta pärast on need arvud 7220 ja 9427. Aastaks 2040 on 65 aastast või vanemaid linnakodanikke 10 717 ja kuni 19 aastast 5586, pea poole võrra vähem.

Võrreldes Eesti keskmise rahvastikupüramiidiga elab Pärnus tänaaasta alguse seisuga märkimisväärselt rohkem 65 aastast või vanemaid naisi. Keskmisest vähem on Pärnus 20–49 aastast mehi ja 25–39 aastast naisi. Samal ajal on ülejäänud näitajad üsna võrdsed riikliku keskmisega.

Möeldakse lastega peredele

Probleemi teadvustanud linnavalitsus on Pärnu linna arengukavas 2025. aastani prioriteetidenä toonud noorte väljarände vähendamise, sisse- rände stimuleerimise ja sündimuse suurendamise. Selleks tarbeks on plaanitud teha tööd lastehoiu, ettevõtluse ja linna ühendusvõimalustega.

Linnavalitsuse majandusarengu peaspetsialisti Katrin Alliku sõnade järgi soovitakse, et

tulevikus oleks kõigile lastele lasteaiakoht ja vanemad ei peaks koha puudumise pärast töölt koju jääma. Selleks puhuks on arengukavasse lisatud laste- aia rajamine Raja tänavale ja lastehoiuks maja renoveerimine Väike-Posti tänaval.

Alliku toob olulisena välja, et kõik Pärnu lasteaiad on tervistendendav asutus ja neis pööratakse palju tähelepanu liikumisele, tervislikule toidule ja õuesõppele. Lasteaiaõpetajad on professionaalsed, loovad ja uuendusmeelsed.

Alliku ütlust mööda on Pärnus head koolid, mis on suut- lised konkureerima Hugo Treffneri gümnaasiumiga Tartus ja Tallinna reaalkooliga. Konkurentsivõimeline on Pärnu huvihariduski. Alliku toob näitena Pärnu muusikakooli, mille õpilased saavad sisse Tallinna muusikakeskkooli ning Eesti muusika- ja teatriakadeemiasse.

Elkõige näebki Alliku laste- ga perede Pärnusse toomise toe- tuseks lastehoidu, head haridust ja jõukohaseid ning kvaliteet- seid huvikooli.

Ettevõtluse edendamine meelitab Pärnusse

Pärnu linna peaks atraktiiv- seks muutma ja siia elama mee- litama enamate ning paremate töövoimaluste pakkumine. Eel- kõige panustatakse puhke- ja tu- rismimajandusse, sotsiaalteenus- tesse, infotehnoloogiasse, puidu- sektorisse ja metallitöötlemisse. „Peame linna turundma in- vestoritele, kes siia investeerides on valmis töötajatele inimvää- set palka maksma, muidu ei ole meil Pärnus endast lugupidav- vaid, tarku ja optimistlikke ela- nikke,” sõnab Alliku. Peale selle on soov luua Pärnusse *start-up*- keskus ja arendada Loode-Pär- nu tööstusala, mis samuti võiks Pärnusse püsielanikke meelita- da.

Turismisektoris ettevõtluse- ga tegelda soovivatele noortele peaks meelepärane olema, et Pärnus on koostööpartnereid ja Pärnu kolledži akadeemiline tu- gi. Suurt rõhku pannakse Pärnu konverentsiäri edendamisele, milles nähakse linna jaoks head turunduskanalit.

Kavas on parandada linna ühendust Riia ja Tallinnaga. Al- liku ei näe hea bussiühenduse või Rail Balticu olemasolul takistust, kui näiteks töötatakse Tallinnas ja vaba aega veedetaks Pärnus.

UNESCO kogub Balti ketist mälestusi

Teet Roosaar

UNESCO Läti rahvuslik komis- jon kogub Balti keti 25. aasta- päeva tähistamiseks mälestusi, et säilitada need järgmistele põlvkondadele ja muuta kätte- saadavaks nii virtuaal- keskkon- nas kui muuseumides ja raama- tukogudes.

Mälestusi saab kirja panna veebilehel www.thebalticway.eu. Loo ülestähendamiseks tu- leb end näiteks Facebooki kau- du registreerida, kirjutada võib nii endast kui teistest inimestest.

Mälestuste kogud paluvad vastata järgmistele küsimustele: kuidas sa said teda Balti keti korraldamisest; miks otsustasid (mitte) osaleda; kui oluline oli sinu jaoks arvamus Balti ketist; kuidas hindad Balti ketti nüüd;

kuidas tundsid end Balti keti ajal; kas kogesid midagi eriti lii- gutavat, hirmutavat, rõõmusta- vat, šokeerivat, vapustavat, meeliülendavat, üllatavat, vai- mustavat.

Küsimusi on veelgi: kuidas sa tundsid end pärast Balti keti- ti; milliseid emotsioone tekitab Balti kett nüüd; milline on sinu eredaim isiklik mulje Balti ke- tist; kuidas jõudsid sündmus- kohta; millised asjad olid sul kaasa; mis toimus enne ja pä- rast kätte ühendamist?

Võimalusel palutakse lisada tolaeegseid fotosid.

Mälestusi kogutakse 30. ok- toobri. Kogutud mälestused säilitatakse kolme riigi mäluas- tustes ja nende seast valitakse 25 värvikamat lugu, mis avalda- takse e-raamatus.

Tipikad avastasid rannajoone kõrval sisemaad

Tallinna tehnikaülikooli sadakond üliõpilast, vilistlast ja töötajat lä- bisid Lõuna-Pärnumaal ratas- tel 203 kilomeetrit ja avastasid, et peale rannajoone on huvitavaid paiku sellest kaugemalgi.

“Korraldusmeeskonnal ei ol- nud Lõuna-Pärnumaaga varase- maid kogemusi, läksime matkale pigem ootusteta,” ütles tehnikaüli- kooli rattamatkaklubi juhataja lii- ge Aivar Hannolainen.

“Matka käigus saime teada, et peale rannikuala on Pärnumaal ilusaid kohti ka sisemaal, näiteks Nigula looduskaitseala ja Rae järv. Üks põhitegevusi paistis olema põlluharimine ja söötis põldu kas ei osanud märgata või neid ei ol- nudki,” rääkis ta.

Matka ühele korraldajale Mar- ko Vilbergile jäi erilisena meelde

kohtumine Lova talu peremehe Ülo Kirdiga, kellel on palju ame- teid: karjakasvatusest kiviraiduri ja skulptorini. Üllatus oli ettevõt- tes Häädemeeeste Vesi, kus selgus, kui suur on nende toodetes mine- raalainete sisaldus.

Hannolainen sõnadele tugi- nedes üllatas rattureid Kõveri puhkekeskus, kus päev otsa higis- tanud matkajad said käia nii Soo- me kui Vene saunas ja ühest sau- nast teise ujuda, sest sellist luksust Eestimaal mujal naljalt ei leia.

Rattamatkaseltskonna kolme päevaga pedaalitud paarisajast ki- lomeetrist 98 olid kruusa- ja 18 metsateed, ülejäänud asfalt. Tal- linnast startinud seltskond, 11 tu- gevat ratturit, olid stardipaika Surju jõudes jätnud selja taha ju- ba 190 kilomeetrit.

Tipikate rattamatkal on alati lehvimas kaks lippu: üks tehnikaülikooli ja teine MTÜ Tipikate Rattamatkaklubi lipp (paremal). Marko Viilberg

“Palavus ei osutunud meile nii koormavaks, nagu ilmaennustus hoiatas, pealegi oli meile abiks suur kogus Häädemeeeste mine-

raalvett, millega janu kustutada,” rääkis Hannolainen.

“Ja parmud on meie matkadel kujunenud pigem reegliks kui erandiks, nii et trotsime ja sõida- me,” lisas ta palavaga igal võima- lusel ründavate verejanuliste pu- tukate kohta.

Rattamatkajate põhiseltskond alustas Surjust, pedaalis läbi Tah- kuranna valla ja põikas Iklast üle piiri omaaegsesse Heinastesse, kus asus merekool ja õppis legendaar- ne Kihnu Jõnn.

Tipikad matkavad igal suvel ühes maakonnas. Pärnumaal ei ol- nud nad esimest korda, sest nagu Hannolainen märkis, avastasid nad kümnekond aastat tagasi ra- tastel liikudes Pärnumaa põhja- poolset osa ja vahepeal on mujal ringi vaadatud. (PP)

42

inimest hukkus
tänavu seitsme kuu
jooksul liiklusõnnetustes.

VILJANDIMAAL Tarvastus sirgus kasvuhooes kahemeetrine till. Pikaks visanud taim seoti nõõriga kinni, sest kasvama hakates viskas see ennast lapiti pikali ja toeta enam seista ei jaksanud.

Tilliseemned, mis perenaine kevadel maha pani, ei tulnud üldse üles. Ainsana sai kasvuhoo Tarvastu laadalt pisikesena ostetud ja kasvuhooesse istutatud tillihakatis.

Kohaliku aianduse ja mesinduse seltsi kaupluse müüja Leili Nael ütles, et pole nii pikka tillivart juhtunud nägema, küll aga meetrisi ja natuke üle selle.

Naela arvates pidid tollel taimel olema väga head kasvutingimused. (Foto Elmo Riig/Sakala)

JÄRVAMAAL Türis elava Vello Ohu elumaja katust katavad päikesepaneelid, mis toodavad kuumade suveilmadega viis korda rohkem elektrit kui tema majapidamine kulutab.

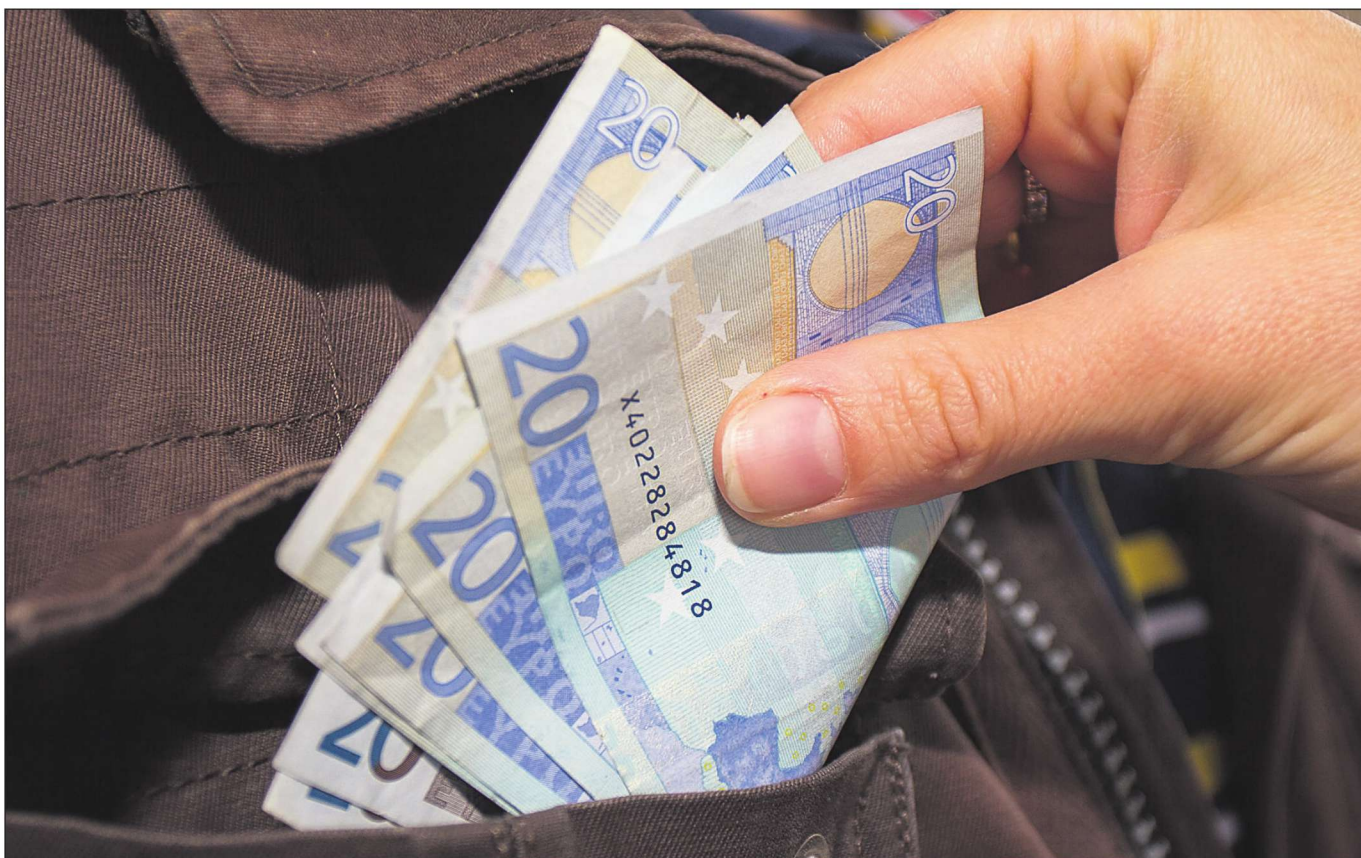
Ohu on Eestis esimene mikrotootja, kes sõlmis kaks aastat tagasi elektri müügiks tarnelepingu Eesti Energiaga. Päikesepaistelistest ilmadest tunneb ta nüüd suuremat rõõmu kui ka kõige suurem rannalõvi, sest temale tähendab see puhast raha.

Juulis tootsid Ohu paneelid tuhat kilovatti elektrienergiat. Oma majapidamise tarbeks kulub tal kuus 150–200 kilovatti, mis tähendab, et elektrit jagub veel viiele sarnase energiatarbimisega elamisele.

Ohu müüb ülejääva elektri Eesti Energiale börsipõhise hinnaga, mis tähendab, et ta saab kilovatti eest kolm kuni neli senti. Peale selle maksab Elering 5,3 senti taastuvenergia tasu. „Kõik kokku tähendab, et kuus teenin 70–80 eurot,“ sõnas ta. (Foto Andrus Koplite/Järva Teataja)

VILJANDIMAAL Lilli külas kasvab 30pealine päevalill. 1,5 meetri kõrgusele lillele lisandub päid veelgi. Selle seeme võeti linuseemnete pakist, kusjuures tavaliste päevalilseemnetega vahet polnud, üksnes hind oli soodsam. Perenaine päevalille eriti kasnud ei ole, taim on sirgunud selliseks, nagu ta on, omal jõul. (Sakala)

SEAKASVATAJAD elavad katkuhirmus. Aafrika seakatk jõuab Eestisse ülima tõenäosusega, on vaid aja küsimus, millal see juhtub, rääkis seakasvataja Urmas Laht. (Virumaa Teataja)

KRIIS ÕPETAS EESTI ELANIKKE SÄÄSTMA. Inimesed käivad rahaga hoolikamalt ümber ja suudavad üht-teist taas mustadeks päevadeks kõrvale panna. See puudutab isegi väikese sissetulekuga inimesi, nagu pensionärid ja Ida-Eesti elanikud, kellele on suhteliselt väike palk.

Suurenenud on inimeste ettevõtlikkus: vähem kui kümne aastaga on Eestis registreeritud ettevõtete arv pea kahekordistunud.

Eesti Panga andmetel kasvas kodumajapidamiste finantsvara esimeses kvartalis kümme protsenti ehk 20,3 miljardi euron.

Statistikaameti andmetel elab Eestis 600 000 leibkonda, mis teeb vara suuruselt 33 818 eurot pere kohta. Pere sääste ehk sularaha ja hoiuseid on kodumajapidamistel kokku 5,7 miljardit eurot. Raha ja hoiuste maht on kasvanud aastaga üheksa protsenti. Keskmine pere kohta on hoiuseid 9540 eurot.

Pärast rahanduskriisi on eestlased olnud tagasihoidlikud laenajad. Kodumajapidamiste laenukoormus on aastaga jäänud samale tasemele – 7, 55 miljardile eurole, mis teeb laenu suuruselt pere kohta umbes 12 500 eurot. (Postimees, foto Marko Saarm/Sakala)

EESTI SOETAB 80 JAVELIN-TÜÜPI TANKITÖRJE-SÜSTEEMI. Läänud nädalal prooviti Tapa lähedal polügoonil poliitikute ja kaitseväge juhtide osalusel Javelin-tüüpi tankitõrjesüsteemi, mis peaks lähiaastatel asendama vananenud Milan-süsteemid.

Asjatundjate arvates on 95protsendiline tõenäosus, et kilomeet-

riselt distantisilt saab sõduritest tõrjajate paar tankile kenasti pihta.

Üks lask maksab 60 000 eurot ja see on isegi ameeriklastele nii soolane hind, et oskusi treenitakse simulaatoril ja realselt tulistatakse vaid üks-kaks raketti. Ametlikult on ühe relva soetushind 90 000 eurot, kuid relvad ja raketid plaanitakse osta odavamalt. (Foto Jaanus Lensment/Postimees)

PIIRITAJATE PÄÄSTMINE. Tallinnas Õismäe 9 korterimaja renoveerimisel jäid piiritajapojad kinnibetonitud rästaalusesse lõksu. Pärnu elaniku vihje peale ilmunud Delfi loole reageerisid nii majahaldajad kui keskkonnaametnikud.

Telliti töömehed avama tuulutusavasid. Vabadusse pääses 18 lindu, kolme elu ei õnnestunud päästa. Keskkonnainspeksioon alustas väärtemenetlust. (Eesti Päevaleht)

PAIDET UPUTAS. Paidet tabas neljapäeva pärastlõunal äike-sevihm. Umbes pool tundi kallas nii, et tänavad lainetasid. Vee all

► KOMMENTAAR

Must leib ei olegi in?

Musta leiva ja kartuli rahvas eestlased on pöördumas niusaia ja makaronide rahvaks. Õudne!

Minu mäletamist mööda on Eesti poodides alati olnud saada-val vähemalt kahte sorti rukki-leiba: 20kopikaline Viru leib, mis oli põrandaleib, ja 12kopikaline vormileib, mida hüüti sea-keeksiks ja mis odavuse tõttu os-teti sageli loomasöögiks. Kes pääses piiritsooni Saaremaale, üritas sealt tuua Borodino leiba ja Tuuliku õlut.

Sai pandi lauale nädalavahe-tustel ja pidulikumat puhul. Ta-valiselt käis sepi küll.

Kartul varuti kas tuttavate maainimeste käest, turult või kaubastust sügisel selle arvestu-sega, et jätkuks peaaegu järgmi-se värsket kartulini. Tuhleid tehti siis mitut moodi ja eriti mekkisid ahjukartulid.

Keele viisid alla kartulid, millele keetmise ajal visati peale peotäis-kaks soolaräimi.

Esimene värsket kartul läks tavaliselt koortega keedetuna ja tillivõiga – rohkemat polnudki vaja!

Vahel tehti ka makarone, kuid tollastest on millegipärast meele jätetud, pikad ja suhte-liselt jahused, mis koolisööklas väga alla minna ei tahtnud.

Nuhtlus algas, kui kartul en-ne õiget aega otsa sai ja tuligi pi-kemat aega makaronidega leppi-da. Sama oli siis, kui kartulisaak ikaldus, ja neid aastaid ikka oli.

Rukkileib seevastu ei kadu-nud, kuigi vahel tuli leppida sea-keeksiga ning nõukaaja lõpu-polele tuli poeskäiku ajastada nii, et leivast mitte ilma jääda.

Rukkileiva ja kartuli on sun-dinud taganema ohjeldamatult peale tungiv rämpstoit ja -kul-tuur.

Hamburger-jurger võib vahel harva olla vahelduslik suutäis, aga mitte iga päev. Pastatoite annab teha maitsvaid ja mitme-kesiseid, kuid mitte igaks söögi-korraks.

Selleks, et rukkileib ja kartul ei kaoks, peaks neid väärtusta-ma. Rukkileiva propageerimisele tuleks lisada kartulikampaania.

Eestlased on osanud kartu-list läbi aegade teha korralikku kehakinnitust ja tujuallikat. Mõelgem või ühele saavutusele, millega oleme maailma rekordi-teraamatus: 98kraadne kartuli-piiritus. Selline destilleerimine pole teistele jõukohaseks osutu-nud!

Kartuli kaitseks saaksid palju käre teha kaupmehed. Ees-kätt mitte võtta müüki kartuleid, millel on nadi kaubanduslik väli-mus ja suurust niisama palju kui silmamunal.

Kes maksab poes väikese säästukartuli eest üle 40 senti kilost, kui turult saab sama raha eest palju ilusamaid mugulaid?

Oleks ikka Joosep Tootsi kombel öeldes narr küll, kui kõik Eestis müüdivad juurviljad, kar-tulist alates, tuleksid Poola põl-lumeestelt või veelgi kaugemalt.

Kalev Vilgats,
Pärnu Postimees

oli Paide kultuurikeskuse parkla ja Tallinna tänaval tõusis vesi kümne sentimeetri kõrgusele. (Järva Teataja)

VIRUMAA POLITSEI pidas Vergi sadamas kinni ja võttis 40aastaselt mehelt ära Ameerika politseivärvide võimsa Dodge'i, mis on registreeritud Rootsis.

Kuigi alustati kriminaalmenetlust, ei pruugita sellega kuhugi jõuda, sest sõiduk peab vastama selles riigis kehtivatele nõuetele, kus see on registreeritud. Erinevalt Eestist võib Rootsis võtta arvele USA politseiautot meenutatavat sõidukit. (Virumaa Teataja)

Jõe ääres püüab pilku tänavakunst

Karin Klaus

Nädalavahetusel toimunud tänavakunstifestival "Sõnum seinal" keskendus seekord Jaansoni raja kesklinnapoolsele osale, kattes põnevate maalingutega seitse seinu.

Kolme päeva jooksul said uue värvilise näo Kesklinna silla linna poolne ots, Jaansoni raja ääres paiknevate garaažide ja autopesula otsaseinad, üks pisike ehitis ja kultuuriklubi Katlamaja üks sein.

Festivali eestvedaja Keiu Telve jutu järgi näitas eelmisel aastal esimest korda toimunud "Sõnum seinal", et inimesed võtavad tänavakunsti hästi vastu, kui see on professionaalsel tasemel tehtud.

Pühavaimu 17 seintele maalitud tööd äratavad siiani nii pärnakate kui linnakülastajate positiivset tähelepanu ja on tähelepanuväärne, et ükski töö pole täis sooditud.

Meeldivalt kulges tänavune koostöö Pärnu linna ja kinnisvaraoomanikega. Kedagi ei pidanud pikalt veenma ja seinad anti tänavakunstnike käsutusse hea meelega.

Eelmisel aastal keskendus "Sõnum seinal" Tartu kunstiskeenale ja šabloonkunstile, tänavu töötas festivalil arvukalt Tallinna grafitimeistrid.

Üllatused Jaansoni rajal

Seekord tegutses festivalil linna ruumi põnevaks muutes üle kümne kunstniku ja koostööd tehti Kahe Silla klubiga, seepärast keskenduti põhiliselt Jaansoni raja ääres olevatele seintele-müüridele.

"Jaansoni rada on väga ilus, aga linn seal ümber ei muutu nii kiiresti," rääkis Telve. "Raja ääres on lagunenud müürijuppe ja nurgataguseid, kuhu enne inimesed ei sattunud, nüüd aga läheb rada sealt mööda. Tahtsime näidata, kuidas värvi neile kohtadele uut moodi olemine anda."

Kesklinna silla aluse projekti "Pärnu lahe Ateena" kuraator oli Tartu ülikooli kunstiajaloo magistrant Airi-Kairi Kaasik, kes lähtus oma idees klassikalisest kunstiajaloo loost. Selle viis ellu kunstnik, kes nimetab end Pintslik.

"Ateena seostub Vana-Kreeka kunstiga ja kuna Pärnu on minu meelest veidi Vahemere-laadne linnake, nagu oli Ateenagi, tahtsin sisse tuua traditsioonilise kunsti teema," põhjendas Kaasik.

Sillaaluse teise seinu täitis abstraktsemate maalingutega Eestis ja kaugemalgi graafilise disainerina nime teinud Carl-Robert Kagge, kes tegi selle töö koos sõbraga ühenduse LE60 nime all.

Jaansoni rajal edasi kulgedes leiab jalutaja maalingud garaažibokside otsaseintelt. Kolme seinu hõlmava töö "Voolab nagu Pärnu jõgi" inspiratsiooniallikas oli voolav, dünaamiline ja pidevalt muutuv Pärnu jõgi. Nii ujuvad Martin Roosna maalil hiiglaslikud kalad ja Martin Ratase töö mõnuleb suvitaja liivalosse ehitades. Keskmisel seinal on kunstnik Allan kujutanud jõge värvika ja abstraktse keskkonnana.

Martin Ratase ütles end tänavakunsti vastu huvi tundvat juba viis aastat. Kunagi rippus Tallinnas Kosmose kino kõrval hiigelsuur ja hästi teostatud Pauligi kohvireklaam, mis tekitas mõtteid, et nii suures formaadis kunst võib väga põnev olla. Tänavakunsti tehti ka piiri taga, kuid Eestis toona

Martin Ratase inspireeris Pärnu rand ja liivalosside ehitamine.

Ants Liigus

veel legaalseid võimalusi polnud.

"Olen tänulik sellise võimaluse eest, sest üldjuhul päise päeva ajal ja nii pika aja jooksul tööd teha ei saa," vihjas Ratase sellele, et sageli peetakse tänavakunsti vandalismiks.

Tuuker, kassid ja jänesed

Festivalil maalitud suurim töö paikneb Port Arturi jõeäärse parkla servas autopesula seinal, kus võib imetleda rühmituse TPM tehtud veealust maastikku tuukriga. Seinamaali pealkiri "Fontinalis Antipyretica" tuleneb levinud mere- ja akvaariumitaime nimest.

"Tuukril on käes aerosoolvärvid ja ta on taimedesse takerdunud – see sümboliseerib grafitikultuuri Eestis, mis pole nii vaba, kui võiks," rääkis üks grupi kunstnikest töö tähenduse kohta. Oma nimesid noormehed öeldi ei soovitud, kuid nad on juba kümme aastat koos maalitud-joonistanud sõbrad, kes tunnevad rõõmu vabas õhus kunsti tegemisest.

"Koostöös tulevad pildid alati paremad," kinnitas üks noortest. "Meil kõigil on eri stiil, kuid aastatega on tekkinud üksteisemõistmine ja ühine käekiri, seepärast on koos suurte pindade kallal töötada mõnus ja lihtne."

Mõnikord valivad TPMi kunstnikud eneseväljendamiseks avaliku kohta, vahel hoopis mahajäetud hoone keset tühermaad, kuhu keegi tõenäoliselt aastaid ei satu.

"Valime sellise paiga, kus on rahulik töötada ja kus töö muudab ümbritseva keskkonna paremaks või suhestub sellega, mitte ei riku seda," seletas kunstnik. "Publik on küll tore, aga tähtsam on meie protsess ja eneseväljendamine."

Pärnus suhtus autopesula kollektiiv TPMi poiste kunsti väga positiivselt ja kunstnike jutu järgi arutati isegi, kuidas kogu majake maalingutega katta.

Viimasena värviti rõõmsaks AS Pärnu Veele kuuluv maja jõe ääres. Kuraator Hanna Jõgise jutu järgi huvitas teda teema, miks inimesed lükkavad elu nautimist aina edasi, oodates kooli lõpetamist, abiellumist, pensionile jäämist.

"Inimesed on kaotanud oskuse hetkes püsida," tõdes Jõgis. "Hetke nautimist sümboliseerivad puhkajad ja suvitajad."

Nii maalid kunstnik Anna-Liisa Simm majakesele eredalt rõõmsates toonides rannamõnuseid nautivaid loomakesed: naivistlikud jänesed-kassid-karud. Projekti pealkiri "Karu teavad kõik, aga karu ise ei tea kedagi" on tuletatud Soome vanasõnast.

Jaansoni rajast eemal, kuid siiski enam-vähem samal kaldajoonel on esindatud Soome rühm Multicolored Dreams, kes jättis oma jälje äsjaavatud klubi Katlamaja hoovi.

Kunst rikastab linnakeskkonda

Keiu Telve arvates on Tartu ja Pärnu tänavakunstifestival kindlasti aidanud murda väärarvamusi, et tänavakunst tähendab vaid roppusi ja löustu täis seinu. Tallinnas valitseb paraku ikka veel seintele maalimise suhtes nulltolerants: kardetakse, et tänavakunstnikele sõrme andes väljub asi kontrolli alt.

"Kunstnike oskusi alahinnatakse, aga festivalidel tehtud tööd tõestavad, et sellel kunstil on teine, esteetiline ja kaunis pool," oli Telve veendunud. "Inimesed galeeridesse sageli ei satu, kardavad sealset vaikust ja steriilset keskkonda. Tänavakunst aga saab nähtavaks lihtsalt linnas jalutades, ilma et vaataja peaks kunsti nautimiseks mingi positsiooni võtma või vastavat haridust omama."

Pelgama ei peaks sedagi, et kunstnike tööd sodijaid innustavad. Telve sõnade järgi langevad viimistletud seinad, kuhu midagi korralikku peale maalitud, vandalismi ohvriks palju harvem, võrreldes räämas müüridega.

"Enamik seinu, mida oleme festivalil kasutanud, on räämas ja osaliselt lagunenud. Saame näidata, kuidas neid pindu kunstis ära kasutada ja nii lisaväärtust anda: midagi uut ehitada on kallim, lammutada on ka kallim, aga üle värvida pole nii kallim," julgustas Telve vanadesse seintesse-müüridesse loominguliselt suhtuma.

Õnneks jätkub Pärnus seinu, mida kunstiga katta. Piire seavad ainult rahalised võimalused – suurte seintele kulub palju värvi – ja kunstnike hulk, sest Telve ütlust mööda pole Eestis tänavakunstnike väga arvukalt.

Martin Roosna hiigelskala ujub garaažiboksi otsaseinal.

Noored kunstnikud ühendusest TPM kujutasid autopesula seinal veealust maailma.

"Sõnum seinal" eestvedaja Keiu Telve (vasakul) ja kuraator Airi-Kairi Kaasik loodavad, et "Pärnu lahe Ateena" muudab sillaaluse seinu elavamaks ja rõõmsamaks.

Therese Raide mälestus töö Pärnusse artistid üle Euroopa

Mikk Kirikal, Pärnu linnaorkestri reklaamitoimetaja

Pärnus Ammende villas toimuvad 23.–24. augustini Therese Raide nimelised Pärnu rahvusvahelised operetipäevad, mis toovad publiku ette esinejaid Eestist ja kaugemalt.

Korraldajate idee on tekitada Pärnusse traditsiooniline operetifestival, millesarnaseid pole maailmas kuigi palju ja mis võiksid seetõttu pälvida rahvusvahelist tähelepanu.

"Operett on alati olnud väga hinnas meie naaberriikideski, näiteks on viimastel aastatel rahvusvahelist tuntuks kogunud Kaunase operetipäevad, kus mul oli au osaleda," rääkis sündmuse kunstiline juht ja dirigent Erki Pehk. "Veendusime inimeste suures operetivaimustuses ja saime osa mitme tuhande pealise publiku kaasaelamisest Kaunase lossi varemetes. Miks mitte kaivitada operetipidu Pärnus?"

Operett on vaieldamatult üks meelelahutuslikumaid süvamuusikateatri žanre, mida publik on igal ajal ja ajastul paljalt armastanud. Eesti on operetitradditsiooniga maa ja Pärnus Endla teatriski töötas pärast teist maailmasõda mitu aastakümnet operetirüpp.

Eelmisel aastal lahkus meie hulgast Estonia teatri omaaegne hinnatud operetiprimadonna ja teenekas pianist Therese Raide, kelle ehe talent oli seotud ka Pärnuga.

Therese Raide andis oma pika loometee jooksul lugematul arvul kontserte Pärnus, mis oli ja jäi tema lemmiklinnaks. Ammende villa jäi Raide viimaseks esinemispaigaks. Seepärast on operetipäevad pühendatud just temale.

Ammende villa ja aed toimumispaigana on pärit just sellest ajastust, kui operett elas oma hiilgeaega.

23. augustil saab Ammende villa aia vabaõhulaval teoks opereti galakontsert, mis kannab "Mustlasparuni" Barinkay kuplee refräänist laenatud pealkirja "Siin mu rahvas ja maa". Lauljate kõrval esinevad tantsijad ja publik võib kontserdile tulla ajastukohaselt kostümeeritult.

Üles astuvad operetisolistid Viinist, Leedust, Peterburist, Ukrainast ja Itaaliast, kaastegevad on Kaunase riikliku muusikateatri balletirühm ja Pärnu linnaorkester. Orkestrit juhatab Erki Pehk.

24. augustil on Ammende villa salongis operetipäevade lõuna "Igavesti noor", kus esinevad Eesti armastatud operetiartistid ja meenutatakse ühtlasi Therese Raidet. Kava juhib Toomas Kuter.

Operetipäevi korraldab Teatrimuusika OÜ koostöös Pärnu linnavalitsuse, Endla teatri ja Ammende villaga.

Septikud

Parim valik veepumpasid Pärnus

Hüdrofoorile 5aastane garantii

Pelletikaminad

korstnaga ja korstnata

TORU-JÜRI

www.torujyri.ee

Pae 1, Pärnu
E-R 9-18, L 10-15
Tel 443 0491, 529 7491

-10%

Seoses uute apteekide avamisega ootame oma meeskonda

APTEEKREID

(proviisoreid ja farmatseute)

OLED OODATUD MEIE TIIMI, KUI:

- hoolid inimeste tervisest
- Sul on erialane haridus
- Sulle meeldib professionaalne nõustamine
- armastad korrektsust ja täpsust

MEIE JUURES ON MITU HEAD ASJA:

- võimalus muuta inimeste tervist paremaks
- mõjutada oma töötasu ja boonuseid
- saad ise valida endale sobiva töögraafiku
- pakume võimalusi pidevaks enesearenguks
- toetame ettevõttesisest karjäärivõimalust
- töökoht mugavas ja kaasaegses töökeskkonnas
- Sind ootab toetav ja sõbralik meeskond
- vajadusel hüvitame sõidukulud

Pakume töökohti: Lääne-Virumaale, Raplamaale, Harjumaale, Ida-Virumaale, Pärnumaale, Põlvamaale, Viljandimaale, Valgamaale ja Jõgevamaale
Tööle asumise aeg: kokkuleppel

Kui usud, et see töökoht on sulle siis kandideerida saad endale sobival viisil: läbi töövahendusportali, meie kodulehe kaudu www.euroapteek.ee/ee/karjaar/saada_cv_voi_saada_cv e-postil anneli.aru@euroapteek.ee Lisaküsimuste tekkimisel ootame meelsasti Sinu kõnet telefonil **667 5671** või **5556 6772**
Vaata lisa www.euroapteek.ee

MÜÜK

Jämedad pinnud, halupuud veoga. 5667 0705.

Müüa küttepuid (lepp, kask). 5346 1200.

LIIV, KRUUS, KILLUSTIK, MULD, FREESASFALT, vedu. Tel 5639 1234.

Kasepinnud, -klotsid. 5392 8834.

Müüa küttepuid (ka kuivad ning võrgus). Tel 505 9868.

Kuivad klotsid. Paksud kasepinnud. 5390 5039.

Pakitud TURBABRIKETT. Kojuvedu. Tel 514 9745.

Kvaliteetne PUIDUBRIKETT. Vedu. Tel 5359 2794.

Augusti teise nädala alguses on saabumas suur kogus kasutatud riideid Prantsusmaalt. Huvi korral nautila@hot.ee või helistage tel 502 9564.

HALUD 30-50 cm. 520 2859.

Halupuud veoga. 5456 2715.

KILD, KRUUS, LIIV, kuni 5 t. 520 2859.

Kivisõe müük lahtiselt või kottides. Transport. 442 0198, 509 8996.

Kuivad 50 cm küttepuid. 5331 6332.

Kuivad klotsid kottides ja puidubrikett. 5662 5110.

Kvaliteetne HALUPUU (must lepp, kask) veoga. 564 4507.

Kompost, männipuukoor, muld, turvas, graniit- ja paekillustik, liiv, kotis ja puistena. Vedu. 5349 2771.

Kuivad kütteklotsid, küttepuid, turba- ja puitbrikett, pellet. Vedu. Tel 506 8501.

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv haavahalg, 50 cm. 5372 0528.

Kuiv lepp 35 €, kuusk 33 € (1,5aastat kuivanud). Tel 5666 1445.

Kuiv lepp võrgus. 511 1177.

Kvaliteetne lõhutud küttepuid al 30 € rm (hall lepp, must lepp, kask), klotsid 28 € rm veoga. 507 0727.

KÕDUSÕNNIK 30 kg. KUIV või TOORES HALUPUU 30-50 cm. Tammaru Farm, 523 8852.

KÜTE: 3 m, halg 30-60 cm, võrgud, katlasse saar. Al 16 €/rm. Järelmaks. 5620 8210.

Küttepuid al 29 € veoga. 5800 1397.

Küttepuid 3 m ja halupuud 30-60 cm. Tel 5669 0234.

Küttepuid 4 rm kaupa. 514 4359, Lillemets.

Küttepuid. 5362 7019.

Küttepuid müük. 5699 3638, AV Küttepuid OÜ.

MAI OKOPOOD, tervisetooted. 5559 9275.

MULD, KRUUS, LIIV, KILLUSTIK. 5306 5285.

TURBA- JA PUIDUBRIKETT koos veoga. 507 8754, briketivedu.ee.

SAKSA TEHNOLOOGIAKOOL

2001. aastal asutatud erakutseõppeasutus kuulutab välja KONKURSI IT valdkonna õpetaja leidmiseks

Ootame tegusat ja initsiatiivikat, ennast ja kooli arendada soovivat kaastöötajat, pakume üle keskmise ulatuvat töötasu ja paindlikke töötingimusi.

Sooviavaldus koos CV-ga palume esitada kuni 15. augustini digiallkirjastatult märgusõnaga "Kandideerija" aadressil dts@saksatk.ee või indrek@saksatk.ee

Täiendavad küsimused:
indrek@saksatk.ee või 510 5845
Üldinfo kooli kohta www.saksatk.ee

PAIKRE

Pärnu linn ja Paikuse vald kuulutavad välja konkursi eesmärgiga leida

OÜ PAIKRE NÕUKOGU ESIMEES

Nõukogu esimehe ülesandeks on äriühingu tulemusliku arengu tagamine läbi nõukogu töö juhtimise

Kandidaatidele esitatavad nõuded:

- kõrgharidus, soovituslikult õigus-, majandus- või finantsalane
- hea suhtlemisoskus ja analüüsivõime
- vähemalt 5aastane juhtimiskogemus ettevõtluses, soovitatavalt tippjuhina
- jäätmeäitluse valdkonna ja selle regulatsioonide tundmine vähemalt üldisel tasemel
- Eesti jäätmemajanduse hetkeolukorrast ülevaate omamine, kasuks tulevad teadmised valdkonna arengusuundadest ja -võimalustest
- ettevõtte strateegia koostamise ja investeeringute planeerimise juhtimise kogemus, kasuks tuleb äriprotsesside muudatuste juhtimise kogemus.

Digitaalselt allkirjastatud elulookirjeldus, motivatsioonikiri ja kuni 2 lk pikkune essee teemal „Visioon Paikre äriühingust ja nõukogu esimehe roll nende saavutamisel“ tuleb esitada hiljemalt 15.08.14 e-posti aadressil kristo@paikre.ee

Lisainfo OÜ Paikre juhataja Kristo Rossman, kristo@paikre.ee

Peeglid, klaasid, eriklaasid, klaaspaketid. Hinnad soodsaimad Pärnus! PVC-aknad, akende remont. 443 4214, 5663 3327. Margus Aknad OÜ, Turba 2, Pärnu.

PÕRANDALAUAD, SISE- JA VÄLIS-VOODRILAUAD. VEDU TASUTA, 5593 6326.

Sarikad, talad, prussid, lauad, reikad otse tootjalt. Tel 514 8160, 518 6129.

Kuiv kask, lepp, saar 0,5; 0,3 m. Kuivad kase-, lepa- ja haavaklotsid, 3 m pinnud VÖRGUS ja PUIS-TENA. Vedu TASUTA. 5349 2771.

Sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliigid, boilerid soodsalt. Pottsepatööd. 505 4355.

Voodrilaud.ee, parim hind! 513 2021.

Kuivad KÜTTEPUUD. 5373 7286.

KVALITEETNE KÜTTEPUU. OSTA JA SA EI KAHETSE. 513 2013.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaua. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa halupuud. 5349 5658.

Müüa MUSTIKAD, toon koju. Tel 5628 3863.

Küttepuid (ka kuivad). 5595 9144.

Müüa uued konservikarbid, 250 ja 325 g, 5905 1207.

YTIC OÜ

Savi 30. Pakume sorteeritud DKO-marki KIVISÜTT lahtiselt ja kottides. Kivisüsi big-bag kottides 500 kg. Puidubrikett. Turbabrikett. Ant-ratsiit. 442 2085, 5336 5520.

AS • LTD

Savi tn 26 müüa sorteeritud D- ja kvaliteetset antratsiitmarki kivisütti, pakitud turbabriketti. Veovõimalus. 443 7805, 507 9861.

Sõelutud muld, liiv, kruus, killustik. Info tel 510 3681, 502 5752.

Müüa liiv, killustik, kruus, freesafalt, sõelutud muld. Tel 502 9845.

PÕLLUNDUS

Müüa kurki, kõrvitsat ja küüslauku. Vedu. 520 6350.

Söödajahu, teravili, nisu (ka seemneks). 5649 2433.

SÕIDUKID

Kaubiku rent. 521 5198.

Müüa traktor TD-20. 443 8420.

SAKSA TEHNOLOOGIAKOOL

Anname teada, et on veel üksikuid vabu kohti järgmistele õppekavadele:

Interaktiivse graafika kujundaja
(õppeaeg 2,5 aastat, sessioonõpe kord kuus)

Raamatupidaja
(õppeaeg 2 aastat, sessioonõpe kord kuus)

Info www.saksatk.ee

Otsime oma sõbralikku meeskonda

ETTEKANDJAT-KELNERIT

- Ootame Sinult:
- * aktiivset suhtlemist ja soovi kliente teenindada
 - * head pingetaluvust
 - * soovi õppida ja areneda

Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik.

Huvi korral ootame CV-d ja sooviavaldust e-postil kurgovilla@kurgovilla.ee hiljemalt 8.08.2014

Lisainfo tel 442 5736

OST

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT VÕSA

(raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluaared, lepidud, haavikud jne)

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Aigrette Antiik, aastast 1999, ostab parimate hindadega vanavara, kunsti, raamatuid, kollektsioone (märgi, mündi jne). KÜSIGE JULGELT ASJAKOHAST NÕU! Tel 509 1500, 641 1567.

Ostame kasvavat võsa ja lepidute raieõigust. 5660 7729, kristjan@lumbar.ee, www.lumbar.ee.

TOLMETS

TOLMETEX OÜ

MUSTA JA VÄRVLISE METALLI KOKKUOST

ALATI PAREMAD HINNAD

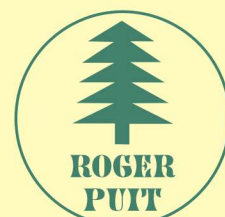
PÄRNU, SAVI 34A

☎ 16961 WWW.TOLMETS.EE

Ostan kasvavat metsa koos maaga ja raieõigust. 5890 6804.

Ostan või rendin kalapüügiõigust. 5340 0855.

SkanEst Holding ostab pakke, paberipuid ja palke (ka metsakuiva ja sinega) ning hakkevõsa. Transport. 5678 3433.

AS ROGER PUIT
OSTAB JÄTKUVALT
ERAMETSKONNA
LOOMISE
EESMÄRGIL
TALUMAIID

HOOLI OMA METSA
TULEVIKUST.
HELISTA TEL 434 7647,
504 1062, FAKS 434 7710.
ROGERPUIT@HOT.EE

TUTVUS

42/187/97 vaba, töökas, maj kindlustatud noormees tutvub vastasugupoole esindajaga kooselu eesmärgil. Minust vanematel, ülekaalulistel, suitsetajatel ja joodikutel pole mõtet üritada. Teistel palun kirjutada tutvus987@gmail.com.

ÄRA ANDA

Kassipojad. 5611 1361.

LOOMAD

Ära anda 3kuused väikese koera kutsikad. 5813 1535, 5557 7306.

• Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga • Ostame PÕLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

PAPINIIDU 5, SILLAKESKUS, 80010 PÄRNU,
Tel 447 7900, 528 5263,
faks 447 7903, info@mitsagrupp.ee

TÖÖ

Lehtpuu Saetööstus
pakub tasuvat ja püsivat tööd

**KETAS- ja LINTSAE-
RAAMI JUHILE**

Palk kuni 1000 € kätte

Pakume tööd ka puidupingitööliste
Info telefonil 506 0422

AS Japs pakub tööd **külmatus-seadmete mehaanikule**. CV palun saata japs@japs.ee. Info tel 445 9600.

Ammente Villa otsib oma meeskonda **särasilmset ning teeninduskogemusega restoraniteenindajat**. Nõutud vähemalt ühe võõrkeele oskus. Tel 5565 5663.

EHITUS-REMONDIMEES. 5649 7167.

Lavassaare Lasteaed-Algkool (25 km Pärnust) **vajab uuest õppeaastast klassiõpetajat** (asendusõpetaja) 1-2. liitklassi, kasuks tuleb inglise keele oskus (tunnid 3.-4. kl). Elamispinna võimalus. Täpsem info 5665 8008.

Müügitöö nädalalõppudel. 5609 8723.

Eramaja **fassaaditööd** Tammistes (Aeroc plokile krohv, pinda umbes 120 m²). 521 4115.

Firma pakub tööd **fassaadi soojustajatele ja krohvijatele**. 5348 7655.

Otsime **deguusteerimiste läbiviijat** (Nõutud autujohtlooad. Tel 5450 1273.

Otsin tööd **CE/C kat kallurile**, met-saveoautole. 5895 5162.

Paikuse toidukauplus pakub tööd **põhikohaga müüjale**. Tel 5346 4334.

Pakun tööd **kogenud harvesteriju-hile** (1470), 5332 5752.

Pakun tööd kogemustega **vedaja-juhile** Valmet 830.1, 5332 5752.

Vene õppekeelega Pärnu laste-aed Kelluke kuulutab välja konkursi keelekümlusrühma õpetaja ametikohale (1,0) alates 25.08.2014. Nõutud avaldus, haridust tõendava dokumendi koopia, eesti keele C tasemetunnistus (kui kõrgharidus on omandatud vene keeles) esitada kinnises ümbrikus märgusõnaga Konkursi aadressil Metsa 3, 80024 Pärnu. Info 442 2411 või info@kelluke.parnu.ee.

Kas ema südan tunded sa?
Nii õrn, nii kindel, muutmata ...
(L. Koidula)

Teatame kurbusega, et lahkus
meile kallis abikaasa, ema,
vanaema ja vanavanaema

Veera PAJUMÄE
25. VII 1946 – 30. VII 2014

Leinavad omaksed.

Hüvastijätt 6. VIII kell 11
Vändra kalmistul
pere-konna hauaplatsil.

Südamlik kaastunne Illale
ja Priidule kalli abikaasa ja isa

Paul ALEKASE
kaotuse puhul.

Endised töökaaslased
Piret ja Raivo

Tuul puude ladvus tasa kiigub,
me vaikes leinas langetame pea ...

Südamlik kaastunne Klaudile
kalli venna

Paul ALEKASE
kaotuse puhul.

Kadri, Aino, Tiina

Pakun **tööd abitöölistele** Audru vallas. Tel 5815 2410.

Passion Cafe pakub tööd **kokale**. CV saata info@passioncafe.ee. Info 528 1790.

SOL Eesti OÜ vajab **puhastustee-nindajaid**. Info 504 0935.

TEENUS

Ohtlike puude langetamine. 504 7811.

ELEKTRITÖÖD. 5604 7540.

22 m **korvtöstuk**. 517 5783.

Majade ehitus, juurdeehitused, renoveerimine, korterite remont ja põõningute väljaehitamine võtme-teni. Tel 5697 9788. www.1ja1.ee.

Fassaadide soojustamine, puitfassaadide ehitus ja katusekattetööd. 5333 9309.

Boilerite puhastamine ja remont. 5803 3282.

Ehitam: aiad, terrassid, puitfassaadid. Parketipaigaldus, kõik värvi-mistööd. PARIM HIND PÄRNU. Töökogemus 20 a. 5391 7825.

Elektritööd, 5307 6322.

GPS uuendus. 5617 3144.

KAARDID ENNUSTAVAD. Tel 900 1727, 24 h. 1.09 €/min.

Katusetööd, fassaaditööd, üldehitustööd. 554 9131, info@kunnely.ee.

Kivikorstnate ehitus. 5667 5334.

Kopplaadur. 502 5738.

Korstnaladumine-plekid. Pikk kogemus. 5694 4443.

Korstnapühkija. 553 7605, Kaupo.

KORSTNAPÜHKIMISTÖÖD. Litsents. 5660 0400.

KÕIK VEOD, kj 2 t, porte. 553 7389.

Küttepuude saagimine ja lõhkumine. 5362 7019.

LAARMANN KRAANAD – tõstevõimega kuni 80 t, kraana haagisega, teleskooplaadur. 5552 0847.

LAOME KIVIKORSTNAID, KORSTNAPITSE. 5637 7418.

Paigaldan tänavakivi. 5662 3081.

Plaatimistööd. 5886 8880.

PLAATIMISTÖÖD. Tel 5646 1733.

Puit- ja parkettpõrandate paigaldus, lihvimine, viimistlus, taastamine. 515 4056.

Soe suvetuul võttis Sul käest
ja endaga kaasa Sind viis.
Kas kuuled, kuid nutab kodu
Su puudust leinates seal.

Avaldame kaastunnet
Elmole, Endlale, Endlile
ja kõigile lähedastele kalli

Hanna-Mary ALGPEUSI

kaotuse puhul.

Helju, Heino, Grete-Marie

Avaldame siirast kaastunnet
omastele

Aare VILLARDI
kaotuse puhul.

OÜ Vesmel

Südamlik kaastunne Illale
ja Priidule kalli abikaasa ja isa

Paul ALEKASE
kaotuse puhul.

Gea perega

Raiebrigaad otsib tööd. 5555 9757.

Rakkekaevude puhastamine. 557 4792.

Rõduklaasid, klaasilõikus, peeglid, liugused. Klaasvõrk OÜ, Lao 8-27, 682 5128, 5628 1240.

Salvkaevude kaevamine, puhastamine. 5672 7555.

Septikute müük ja paigaldus, süvaveepumpade paigaldus. Tel 521 7415, info@veegrupp.ee.

SEPTIKUTE, MAHUTITE JA KAEVUPUMPADE müük ning paigaldus. 5306 5322, www.reovesi.ee.

Tasuta koduleht või e-pood.
www.elitec.ee, 656 5646.

Torutööd. 504 6717.

TORUTÖÖD, kõik sise- ja välitööd. Tel 558 8062.

Tänavakivide paigaldus. 5802 6461.

Tänavakivide paigaldus. 5804 2209.

Vee- ja kanalisatsioonitööd eramajadele. Tel 503 4960.

VEOD, KOLIMINE, TÖÖMEHED. 442 6177, 5622 6895. ENNUPOISID.

Vesi ja kanalisatsioon, san-tehnilised ja torutööd. Tel 529 0445.

TEHNOOLEVAATUS.
Raekülas NESTE tankla kõrval.
E-R 9-17.30, L 9-14.
Händel OÜ, tel 443 4270.

OÜ Merilux Ehitus teeb **katusekat-tetööd, fassaadi soojustustööd**. 5347 0972.

KONDITSIONEERIDE TÄITMI-NE. 552 1140.

Võlgade sissenõudmine. Tel 730 0818.

Valmistame puidust **uksi-aknaid** paigaldusega. 5348 9177.

Lammutusprojektide koostamine. www.jaatmeproff.ee.

3 t tagaluukstõstukiga **veok**, vajadusel ka töömehed. 5595 9144.

Väikeehitus-, koristus-, lammutus- ja kolimistööd. 5595 9144.

Avataastustööd. Tel 5344 3602.

Heinamaade niitmine ja heina pu-rustamine. Tel 5687 6577.

KAEVETÖÖD. Maa-aluste torude paigaldus. Tel 518 2573.

Alati parimad hinnad! **Majade vär-vimine ja renoveerimine**. Kõik si-seviimistlustööd. 5879 6753.

Liiga vara kustus päike,
liiga vara saabus õö.
Liiga vara jätsid maha,
sõbrad, omaksed ja töö ...

Südamlik kaastunne Annelile
perega kalli abikaasa ja isa

Aare VILLARDI

kaotuse puhul.

Artur perega

Kas kuuled, kuid nutab Su kodu,
Su puudutust leinates sääli?

Südamlik kaastunne
lähedastele kalli

Aare VILLARDI
kaotuse puhul.

Majanaabrid

Mälestame alati
rõõmsameelset ja abivalmis

Aare VILLARDIT
ja avaldame kaastunnet perele.

EKTO Pärnu OÜ

PRILLIDE REMONT E-R kl 10-13.
Tallinna mnt 15, 5818 2822.

TEADE

Audru Vallavalitsus teatab, et Audru Vallavolikogu 12.06.2014 otsusega nr 37 võeti vastu Papsaare külas Papsaare äriküla detailplaneering. Detailplaneeringuga on kavandatud 12,8 ha suurusel maal alal anda ehitusõigus ühepereelamutele Nurme tee ääres, äri- ja tootmishoonetele Lihula maantee ääres. Planeeritud seitsmel elamukrundil on lisasihtotstarbeks ärimaa 25%, mille tulemusena on võimalik pakkuda hooajalist majutus-teenust kodumajutusena või puhkemajana. Elamukrundile on lubatud ehitada 1 elamu ja kuni 2 kõrvalhoonet, hoone suurim kõrgus võib olla 8,5 m. Planeeritavate äri- ja tootmiskruntide suurim lubatud täisehituse protsent on 10% ning hoonete suurim kõrgus maapinnast on kuni 12 m. Viiele ärimaa krundile nähakse ette rajada autoremont, autopesu, rehvivahetus ja remont, kaubanduspinnad, tehnikat müük. Kahele tootmismaa krundile, millel on lisaks 25% ärimaa kasutusotstarve, nähakse ette tekstiili- ja elektroonikatööstus, masina- ja aparaadiehitus, toiduainetetööstus, mööblitööstus, laopinnad. Kavandatud tegevus ei too kaasa olulise keskkonnamõju avaldumist. **Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 18. augustist 2014 kuni 14. septembrini 2014** Audru vallamajas Audru alevik, Pärna allee 7, tuba 8 vallamaja tööaegadel E, T, K 8-16.30, N 8-18, R 8-15, lõuna on 12-12.30 ja Vikerkaare Lasteaias Papsaare külas tööaegadel E, T, K, N, R 15-18 ning Audru valla veebilehel www.audru.ee. Avalik arutelu toimub 18. septembril 2014 kl 16.00 vallamaja saalis.

Audru Vallavolikogu 12.06.2014 otsusega nr 33 kehtestati Audru alevikus Kaera kinnistul Nooruse tee 8 katastriüksusel osaline detailplaneering (1,8 ha, katastriüksuse tunnus on 15904:003:0160). Detailplaneeringuga antakse ehitusõigus kolmele ühepereelamule, mille ehitustegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Detailplaneering on kooskõlas Audru valla üldplaneeringuga.

Audru Vallavolikogu 12.06.2014 otsusega nr 34 kehtestati Liu külas Liu kalatsehhi kinnistul detailplaneering (2,78 ha, katastriüksuse tunnus on 15905:004:0641). Detailplaneeringuga antakse ehitusõigus kala töötlemisega tegelevale AS Kajax Fishexport olemasoleva tootmishoone laiendamiseks ja ladukülmuhoone ehitamiseks. Kinnistult on kavandatud läänekaares juurdepääs avalikule teele läbi Rüssa tee 4 kinnistu. Planeeritud on avalik juurdepääs kallasrajale. Planeeringulahenduse elluviimisel arvestatakse planeeringus toodud keskkonnamõju abinõudega negatiivse mõju vähendamiseks, millest olulisem nõue on ehitus- ja renoveerimistööde teostamise lubatud ajavahe-mik 15. augustist – 15. aprillini. Detailplaneering on kooskõlas Audru valla üldplaneeringuga.

Audru Vallavolikogu 12.06.2014 otsusega nr 35 kehtestati Papsaare külas Eha kinnistul detailplaneering (1,35 ha, katastriüksuse tunnus on 15904:003:0425). Detailplaneeringuga antakse ehitusõigus neljale

ühepereelamule, mille ehitustegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Detailplaneering on kooskõlas Audru valla üldplaneeringuga. **Audru Vallavolikogu 12.06.2014 otsusega nr 36** kehtestati Papsaare külas Audru ringraja mängumaal detailplaneering (12,0 ha, katastriüksuse tunnus on 15904:003:0419). Detailplaneeringuga antakse ehitusõigus laste mängumaale ja majutushooletele, mille ehitustegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Detailplaneering on kooskõlas Audru valla üldplaneeringuga. **Detailplaneeringute materjalidele on avalik juurdepääs Audru valla kodulehel www.audru.ee.**

PARAPSÜHHOLOOGILINE ABI. ALBERT STEPANJAN aitab vabandada alkoholi- ja nikotiinisõltuvusest, liigsest kehakaalust, stressist, depressioonist, kaela- ja seljavaludest ning muudest probleemidest. Vastuvõtt Pärnus 6. augustil Pikk 12. Suvesoodustus kuni 30%. Registreerimine tel 508 8237, www.stepanjan.com.

Selgetnägija Kristi vastuvõtt Pärnus. Reg 550 0093.

LÜÜBNITSA SIBULA- JA KALALAAT
23.08 Hind 30 €

PAUNVERE JA PEIPSI ÄÄR
20.09 Hind 30 €

AUSTRIA–BAIERIMAA (OKTOBERFEST)
27.09–05.10 Hind 450 €

IMEKAUNIS SRI LANKA
19.–31.10 Hind 1795 €

GONDVANA
Tel 445 0020, 505 9902
www.gondvana.ee

KINNISVARA

Korralik naisterahvas üürib tänapäevase, möbleeritud 2toal mugavustega korteri pikaks ajaks Pärnu linnas või lähimbruses. 5562 7687.

MAJAKE Sindis, 190 €, 503 5750.

Ostan maad alates 2 ha, võib olla ka koos hoonetega. 5304 8053.

Müüa **söödaviilja**, soodsalt. 5399 7022.

Ostame **võsastunud põllumaad** üle Eesti. aivo@pollud.ee, tel 512 0798.

Ostan **maad, metsa**. 511 1666.

OÜ ETEST PR ostab **metsa- ja põllumaad**. 504 5215, 514 5215.

Soovin **üürida krt Sindis**. Kiire. 5462 7458.

Soovin **üürida** pikemaks ajaks soodsa 2-3toal krt omanikult. 5816 2845.

Üürile anda **1- ja 2toal ahik krt**. 5366 5616.

Otsin kliendile **üürikorterit Pärnus**. Helistal! Tel 557 6175, Tõnisson KV.

Üürile anda **2toal** keskk, IV k, 24 m². 5650 8581.

VESMEL
www.vesmel.ee

Ostame metsakinnistuid ja kasvava metsa raieõigust

Tel 502 0471, 447 3672
info@vesmel.ee

KADUNUD

25.07 Liblika 8 juurest kaduma läinud emane **pikakarvaline must kass**, kurgu alt valge, arglik. Leiutasu. Tel 5552 8995.

Lina tänaval juuli lõpus kaduma läinud **musta-valgekirju poolpika karvaga isane kastreeritud kass**. Igasugune info on oodatud telefonil 5628 1217.

METSAMATERJAL

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.

Tel 5611 1900

REVAL KIVI
WWW.REVALKIVIEE

HAUAPLAADID alates 39 €
HAUAKIVID alates 100 €

Riia mnt 271 • Pärnu • tel 445 7886 • 5851 9825

Avaldame siirast kaastunnet
lesele ja lastele

Anatoli MAZINI
kaotuse puhul.

Mälestavad majanaabrid

Jelena Gurejeva.

Südamlik kaastunne Sulle
Sinu leinas.

AS TRK Viiking kolleegid

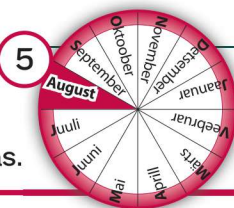
Meie sügav kaastunne
Rein Tohtile kalli

Elgi REINHOLDI
kaotuse puhul.

OÜ Lavassaare Kommunaal

Avaldame kaastunnet
Helbe Liloveerile tema leinas.

Toimetulekukooli pere

1693 Dom Perignon mõtles välja šampanja.

1858 New Yorgi sadamas pandi paika Vabaduse samba nurgakivi.

1902 Avati Greenwichi jalakäijate tunnel, mis asus Thamesi jõe põhjas.

► NIMEPÄEV

Salme, Salmi

► SUDOKU

	1						9	
9	2		8	6				
7			1		8		2	
8			1				4	
		7			3	5		
		3		2				6
2	8		9			7		
7							6	3
3		6		1				

Täida tühjad kohad numbritega 1-9 nii, et üheski reas, veerus ja tumedama joonega piiratud 9 ruudukeses poleks korduvaid numbreid.

TÄHTSAD TELEFONID

Lääne-Eesti häirekeskus 112
Politsei 110, 444 6444
Kiirabi 112
Linnavalitsuse infolaua telefon 444 8200
Linnavalitsuse infotelefon 15 505
ja e-post 15505@lv.parnu.ee
Pärnu Elektrivõrgu välisrikked 1343
Elektri siserikked 24 h 523 6555

Pärnu Vesi dispetšerteenistus 445 5650
Pärnu tasuline bussinfo 12 012
Matuseteenused:
Hingemaa OÜ 24 h 447 0090
Viimne Tee OÜ 24 h 443 7400
Vinuk OÜ 24 h 442 5111
Infoteenus 551 7017 (tasuta), 1188

Laste- ja perede varjupaik 443 1133

Pärnu naiste varjupaik 5398 1620
Loomade varjupaik 524 6705

► TEISIPÄEVANE KALENDER

KINO

Apollo kinos kl 11.15 „Kumbur“ 2D (pere, eesti keeles), kl 12.15 „Kuidas taltsutada lohet 2“ 3D (pere, eesti keeles), kl 12.30, 21.15 „Keelatud tants 5“ 3D (MS12), kl 13, 21.45 „Ahvide planeedi koidik“ (MS12), kl 14.25, 19.10 „Herakles“ 3D (MS12), kl 14.50, 16.30, 19 „Galaktika valvurid“ 3D (MS12), kl 15.40, 19.45, 21.30 „Seksivideo“ (K14), kl 17.20 „Kumbur“ 3D (pere, eesti keeles), kl 17.40 „Ja nii see läheb“ (MS12).

TEATER

Endla teatris kl 19 komöödia „Kvartett“ (suures saalis).

EELINFO

Lustilised vanaemad ja vanaisad! Kinkige üks ilus suvepäev oma mammudele, mammu-mammudele ja mammumammu-

mammudele Nurmenuku puhkeskuses 09.08 kell 14. Buss väljub teatri eest 13.30. Kaasa piknikukorv ja toidunõud. Reg ainovarbu@hot.ee. 5660 4030.

NÄITUS

Pärnu muuseumis püsiekspositsioon „11 000 aastat ajalugu – elamusi vanast ajast“. Näitus Eesti alkoholikultuurist ja karskusliikumisest „Rõõm ja ahastus“. In Graafika festivali näitus. Põhja-maade graafika „Põhjala jäljed“. Avatud T-P 11–19.

Raekoja linnagaleriis In Graafika festivali näitus „Mugavustsoon“. Avatud T-L 11–18.

Kunstnike maja galeriis In Graafika festivali näitus. Curtis Jones ja Anonymous Boh „10 käsiku“. Avatud T-L 11–18.

Uue kunsti muuseumis rahvusvaheline aktinäitus „Mees ja naine: ootus“. Avatud iga päev 9–21.

Endla teatri sammassaalis ja Teatrikohvikus In Graafika festivali näitus. Eesti kujurite aastanäitus ja Hiina graafika.

Villa Artises Tiina Vili kübara-näitus „Nagu punkt i peal“.

Koidula muuseumis püsinäitus Jannsenite tegevusest 19. sajandil. Iisaku muuseumi rändnäitus „Talumatsist härrasmeheks“. Avatud T-L 10–18.

Keskraamatukogu 1. korruse galeriis ja trepigaleriis In Graafika näitused. **Perioodika-saali galeriis** näitus „Leedu suurvürstide palee ja selle rekonstrueerimine“. **Lasteosa-konnas** „Suvi mesitarus: mänguasju ja mudeleid maalt ja linnast“. „Tänavadetektiiv asitõendid ankrustas“. Siiri Metsamäe illustratsioonid raamatule „Nurrikud Pärnus“.

Hotellis Victoria Tiina Ojaste maalinäitus „Need ... armastuskirjad“.

Vuhti galeriis (Ringi 40) Matti Arvineni maalinäitus. Avatud T-L 11–18.

Keskkonnahariduskeskuses kosmosenäitus „Sputnikust ESTCube'ini“.

Lepa kohvikus kunstnik Jüri maalinäitus „Suvi Pärnus“.

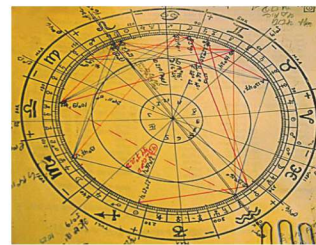
Nooruse maja kohvikus portselanimaali müüginäitus.

Antsu talumuuseum Treimanis avatud iga päev 10–20.

Pärnu haigla 2. korruse galeriis Kleer Maibaum-Vihmari näitus. Avatud E-R 8–16.

Krediidipangas Ülle Raidma maalinäitus „Läbi lilled“.

► HOROSKOOP

JÄÄR (21. III – 19. IV)

Miski võib segada sinu reisiplaanide. Täna on prognoosimatu, see on täis viivitusi ja tobedaid vigu, kuid samal ajal suurepäraseid avastusi.

SÕNN (20. IV – 20. V)

Ole kursis oma pangaarvel toimuvaga. Ole veendunud, kus on sinu krediitkaart, sest midagi ootamatut võib juhtuda seoses võlgade, maksude või vara jagamisega.

KAHSIKUD (21. V – 20. VI)

Partner või lähedane sõber võib sind täna üllatada, tehes midagi ootamatut. Kas keegi soovib rohkem vabadust suhtes?

VÄHK (21. VI – 22. VII)

Sinu töörutiini võivad segada arvuti ülesõitmine, elektrikatkestus või kohtumise ärajäämine. Naistel võivad täna tulla suuremad plaanimuutused.

LÕVI (23. VII – 22. VIII)

Lapsevanemad peaksid olema valvsad, sest täna võib õnnetusi juhtuda. Ära ole liiga tugevalt kahe jalaga maa peal, et suudaksid toime tulla spon-taansete plaanimuutustega.

NEITSI (23. VIII – 22. IX)

Koduses majapidamises võib mõni vajaminev asi otsa saada või koputab ootamatu külaline uksele. Igal juhul ei lähe täna-päev plaanipäraselt.

KAALUD (23. IX – 22. X)

Täna võivad juhtuda väiksemat sorti õnnetused, nii et jälgi, mida ütled ja teed. Sellegipoolest võid lagedale tulla geniaalsete plaanidega.

SKORPION (23. X – 21. XI)

Hoia kindlasti silm peal oma rahal. Võid seda täna leida, kuid ka kaotada. Täna on kehv päev poodides käia.

AMBUR (22. XI – 21. XII)

Täna on lõbus päev. On suurepärase aeg lõõgastuda ja suhelda. Oluliste otsuste langetamine lükka homse varna.

KALJUKITS (22. XII – 19. I)

Tunned end täna väsimatuna. Väldi suuremaid tehinguid ja olulisemaid otsuseid ning tööta kulisside taga helgema tulevikunimel.

VEEVALAJA (20. I – 18. II)

Täna on suurepärase päev lobisemiseks ja sõpradega aja veetmiseks. Ent ära nõustu millegi olulisega.

KALAD (19. II – 20. III)

Sinu suhted autoriteetsete inimestega on täna ettearvamatud, kuid üks on kindel: ära hakka vabatahtlikuks ega võta vastu olulisi otsuseid.

Elesir Publishing Service

PEETER OJA

KUI LOLL VÕIB INIMENE OLLA

STAND-UP
ETENDUSES

11. AUGUSTIL
PÄRNUS TEATRIS ENDLA

ETENDUSE ALGUS 19:00
PILETID SAADAVAL PILETILEVIS JA KOHAPEAL

"Niisiis on 2014. aastal Euroopas sõda. Nagu sada aastat tagasi, mil puhkes Esimene maailmasõda."

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse teabenõunik Erkki Bahovski, Postimees

► MÖÖDUNUD NÄDALA TEGU

Kõige paremad plaadid

Eesti Ekspress ja Raadio 2 tegid ära ühe laheda asja, koostades ekspertide ja rahva abil Eesti kõigi aegade parimate plaatide edetabeli. Võib-olla pole suvi sedavõrd mastaapse ja ambitsioonika ettevõtmise jaoks kõige parem aeg, kuid lõppkokkuvõttes on iga aeg niisama hea kui teine, ükskõik, mille jaoks.

Ekspressi kultuuriosas Areeni muusikatoimetaja Siim Nestori sõnade järgi oli nende tabeli peamine mõte saada kokku kõigi Eestis nii paberväljaannetes kui netis muusikast kirjutajate ehk kriitikute arvamused ja nende juurde tegelased, kes teevad muusikale keskendunud raadiosaateid, korraldavad muusikaüritusi, peavad plaadifirmasid või on muidu tuntud melomaanid.

Kui Eesti Ekspress sai omaajakohalise tabeli kokku asjatundjate hinnangute järgi, siis Raadio 2 kogus arvamusi kuulajailt. Ühtekokku andis oma lemmikud üles 1079 inimest ja mainiti umbes 1200 helikandjat.

Raadio 2 muusikajuht Erik Morna ütles Postimehele, et kuigi vastajaid ei ole 10 000 nagu "Aastahiti" konkursi puhul, on vähemalt esikakskümmend usutav, ei teki kordamisi ega imelikke tendentse ja see on täiesti korralik avaliku arvamuse küsitlus.

Eesti kõigi aegade parimate

Andres G. Adamson

plaatide tipu moodustavad ekspertide arvamuse kohaselt (kolmandast esimeseni) Gunnar Graps And Magnetic Bandi plaat "Roosid papale", Vaiko Epliku "Varielu" ja J.M.K.E. "Külmale maale".

Rahvas ütles (kolmandast esimeseni): Vaiko Epliku "Varielu", J.M.K.E. "Külmale maale" ja Ewert and The Two Dragonsi kauamängiv "Good Man Down".

Ainuüksi kahest esikolmikust, kuid veelgi enam mõlemast viiktabelist nähtub, et päris tihti läheb tavakuulajate ja nii-öelda

professionaalsete muusikakuulajate arvamus kokku. Võib-olla, nagu vihjatud, tingib selle järjest laulupõhisem suhtumine, see tähendab, et kuulajad teavad plaate vähem, kuigi tunnevad ja oskavad esineja mõnda hitti kaasa laulda.

Õnneks plaate Eestimaal tehakse, ja mitte ainult lookogumikke, vaid korralikke läbimõeldud ja ühte hingamisega muusikateoseid. Samuti leidub õnneks päris palju neid, kes kodumaist muusikat hinnata suudavad ja oskavad. Kui mõlemasse värskesse

tabelisse süveneda, ei teki kahtlustki, kui palju head muusikat on sündinud ja sünnib, hoolimata sellest, et turg on mõne suure riigiga võrreldes ju olematu.

Kui peaksin kokku panema personaalse edetabeli, jääksin ilmselt häтта, sest olgu edetabelid kui head ja arukad tahes, ei avanen neis eales lõplik tõde. Kuid hea küll, oma isiklikku tippu paigutaksin In Spe plaadi "In Spe", Kasekese helikandja "Põletus" ja Raul Vaigla lihtsalt suurepärase sooloplaadi "Soul of Bass".

Kaupo Meiel

► ARUTLUS

Mida tähendab uuskaitsealune objekt?

Ühel kenal vaikselt varahommikul ilmus Pärnus aastaid mädanenud Supeluse 1 maja (Oliveri) krundile minu elutoa akna alla kes teab kust üks kummaline imeasjandus. Kohe algasid Oliveri õuel kibekiired ehitustööd: kaevati kraave, paigaldati kanalisatsiooni- ja veetorusid ning vahetati välja elektrikaablid.

Mul kui naabril tekkis küsimus: mis siis nüüd aastaid häbi-plekina seisnud endise laste turvakodu õuel nii äkki lahti läks? Kui otsisin ehitusregistrist infot, mida naaberkrundi ehitama hakatakse, vaatas vastu tühjus.

Ehitus- ja kinnisturegistri andmetel ei ole sellele kinnistule väljastatud ühtki ehitusluba ning seal peaks vastavalt registri dokumentidele töötama nüüdki ainult laste turvakodu. Kuna Supeluse 1 omanikku ei õnnestunud mul kätte saada, pöördusin Pärnu linna ehitusjärelvalve poole, et uurida, mida sellele kinnistule ehitatakse ja millised on ehitustööde aluseks olevad load.

Muinsuskomisjoni hämmastav tegevus

Oma hämminguks sain vastuse, mille alusel Pärnu muinsuskaitsekomisjon oli erakorralisel koosolekul 29. mail 2014 andnud ajutise ehitusloa kohviku ehitamiseks muinsuskaitse alla kuulavale alale.

Pärast esimesest ehmatusast toibumist sai mulle selgeks, kuidas niisugune asi võimalik on. Nagu teame on Pärnus, nagu ka

linnakodanik

Jorma Kalevi Lehto

ühel Itaalia saarel, omad seadused, mille täitmist valvab üks Korskale pagendatud väikest meest meenutav isik. See tõsiasi kehtib praeguse loo puhul samuti. Niisiis, miks ei vajanud ehitusluba kaunis ehitus, mis on kopeeritud nõukogudeaegsest filmist "Mustlaslaager läheb taevasse"?

Vastuse leiame selle uusklassitsistliku kohviku omanike ringist, sest selle ilusa maja üks omanik on Pärnu linna ehitusjärelvalve teenistuse juhataja Maire Nigul ja peale tema Pärnu keskuses asuva punase kaubanduskeskuse ja selle kohviku omanikud. Ja kes võiksid küll olla muinsuskaitsekomisjoni liikmed? Ega ometi mitte Maire Niguli al-luvad?

Aga miks ehitatakse just Supeluse 1 õuele ja miks sellele lagunevale kinnistule pole tehtud halva seisundi tõttu ühtki ettekirjutust? Miks on see kinnistu vabastatud krundiga piirnevate kõn-niteede korrashoiust nii talvel kui suvel?

Tunnistan, et mu küsimus on üsna rumal, eriti kui meenutame, kellele Oliver omal ajal müüdi, hoolimata kehtivast müügikeelust.

Hämarad tehingud Oliveriga

Otseselt juhuse tahtel ostis selle kinnistu linnalt ära osaühing Randlen, mille omanikeringi kuulub OÜ Riverde kaudu OÜ Jade-lia üks omanik ehk just seesama Maire Nigul ning sama firma teine omanik on Piret Hallik-Sass. Isegi kõige juhmim hakkab vahest nüüd aru saama, miks on sotsiaaldemokraatidel siin oma huvid mängus.

Meenutame sedagi, kuidas Pärnu esimese politseijuhi elamu ehk Oliver sai tolleaegse juhataja Valter Parve visa võitluse tulemusena sotsiaalobjekti staatuse, kuigi tolleaegne omanik, eelnimetatud politseijuhi pojapoeg oleks selle tasuta andnud Oliveri kasutusse niikauaks, kuni hoones tegutseb laste turvakodu.

Pärast sotsiaalobjekti staatuse saamist hakkas Valter Parve kurtma, et maja ei sobi laste turvakoduks. Maja kunagise omaniku pojapoeg sai Oliveri eest kompensatsiooniks aga koguni 3770 eurot. Kaks kuud sotsiaalobjekti staatuses olnud Oliver pandi müüki.

Nii kaua, kui Pärnu poliitilises elus osalenud ja Oliverile kohtus müügikeelu saavutanud Ahti Kõo oli veel hinnatud poliitik, ei julgenud linn Oliveri müüa. Tuletagem meelde, et kinnistul oli ja on ka praegu müügikeeld, mis ootab juba aastaid Eesti valitsuse õigusliku seisukohavõttu. Praegu aga hakkab kõik üha enam meenutama ühe Itaalia ranniku lähedal oleva saare haldussüsteemi.

Lisagem siia loetelli üks Pärnu linnalt krundi rentinud isik. Kui Pärnu linn jagab järgmisel korral krunte, mille rendihind on alla 34 euro kuus, võtaksin minagi sellise hinnaga krundi rendile.

► Aga miks ehitatakse just Supeluse 1 õuele ja miks sellele lagunevale kinnistule pole tehtud halva seisundi tõttu ühtki ettekirjutust?

Just niisugust renti maksab üks Pärnu linna juhtiv ametnik Pärnu tenniseväljaku kõrval oleva krundi eest.

Ja see pole veel kõik. Eelnimetatud kinnistuga seoses on Pärnu linn andnud loa koormata see ühe juhtivametniku pangalaenu tagamiseks 21 000 euro suuruse hüpoteegiga. Ehk siis nimetatud ametnikul on õigus hüpoteek alla 25 000 euroga välja osta, kui ta ei viitsi enam oma pisivõlga pangale maksta. Ma ei imesta, kui linnapea tooli kõikumata hakates vahetavad võlakirjad kibekiiresti omanikku.

Tsiviliseeritud maailmas tuleks vägagi paljut seletada ja lõpuks jäädaks ikkagi tühjade kätega.

Turvaliselt ujuma

Pea kogu juuli ja nüüd juba osa augustitki väldanud ülisoojad suveilmad toovad hea kõrval paratamatult kaasa kurbi sündmusi. Tähelepanelikkus väheneb näiteks liikluses ja sageli kiputakse oma jõudu ning oskusi üle hindama ujumisel.

Kõikvõimalikud veekogud, nende seas jõed, meri, järved, tiigid ja vanad karjäärid, meelitavad loomulikult sooja ilma eest varju otsima, et keha jahutada ja veidi värskendust saada, kuid statistika näitab, et sel aastal on uppunud juba üle 40 inimese. Võrdluseks see, et varasemal kolmel aastal on 12 kuu peale kokku uppunud veidi üle poolesaja inimese, käesolevast aastast on aga kulunud kõigest seitse kuud ja pool nädalat peale.

Toome mõne näite. Läänud teispäeval läks Sillamäel Sõtke jões 58aastane alkoholi tarvitanud mees sõprade keelule vaatamata ujuma. Sõbrad leidsid ta vees hulpimas, nagu vahendas päästameti teade, ja töid uppunu kaldale. Pühapäeval töid vabatahtlikud päästjad Jaama komandost Ida-Virumaal Illuka vallas Permiskülas Narva jõest välja umbes 60aastase mehe surnukeha ja samal õhtul sai häärekeskus teate, et Põhja-Tallinnas Kalasadama tänava lähedal rannas hüüab seltskond mehi meres appi. Pinnaltpäästjad töid merest paadiga kaldale viis meest. Neli neist meditsiinilist abi ei vajanud, aga viienda mehe elu meedikult päästa ei õnnestunud.

Peale registreeritud ja traagiliselt lõppenud sündmuste juhtub väiksemaid hättasattumisi ju veelgi, mis statistikas ei kajastu. Pärnu Postimehele on näiteks teada juhtum Pärnu jõe vasakkaldal, kus kummirõngaga vees olnud laps lainetuse tõttu jõe keskele triivis ega jaksanud enam ise kaldale tagasi hulpida, tema töi kaldale juhuslik möödakäija. Õnnelikud õnnetused võivad liigagi lihtsalt päris õnnetusteks muutuda.

Pärnu Postimees paneb südamele mitte minna ujuma purjus peaga ja üldse tasub hoolega oma jõudu ning oskusi hinnata. Laste puhul ei tee lisakontroll, rääkimata ujumisõppest, kindlasti kahju.

(arvamus@parnupostimees.ee)

► 90 AASTAT TAGASI

Wallawalitsused on omad 1924 a. eelarwed – maakonnawalitsusele – järelwalwe korras esitanud, millised viimase poolt ka kõik täitmisele lubatud. Suure osa Pärnumaa waldu on saanud kulud tuludega, ilma puudujäägita, tasakaalu wiia, kuna 17 walda on eelarwed puudujäägi-ga kokku seadnud.

Waldade tulude eelarweid tähelnpannes näeme, et ära on kasutatud kõik maksuallikad, kust wähegi tulu loota. Ainsaks erandiks maakonnas on Abja wald, kes omad wäljaminekud – 869.651 mrk. on saanud sissetulekutega, ilma isikumaksu wõtmata, tasakaalu wiia. Keskmiseks Pärnumaa walla 1924 a. eelarweks tuleb lugeda 586.626 mrk.

(Pärnu Postimees 5. augustil 1924)

Rüütli 14, 80010 Pärnu
Tel 447 7090, faks 447 7072
postimees@parnupostimees.ee
www.parnupostimees.ee

Toimetuse sekretär
tel 447 7090
Peatoimetaja
Peeter Raidla, tel 447 7063
Tegevtoimetaja
Iira Igasta, tel 447 7070

Arvamus:
arvamus@parnupostimees.ee;
Kaupo Meiel, tel 447 7074
Kalev Vilgats, tel 447 7075
Foto:
tel 447 7079

Uudised:
uudised@parnupostimees.ee;
tel 447 7080, tel 447 7086,
tel 447 7073
Veebitoimetus:
tel 447 7095, tel 447 7092

Kultuur:
kultuur@parnupostimees.ee;
tel 447 7085
Tarbija:
tarbija@parnupostimees.ee;
tel 447 7080

Sport:
sport@parnupostimees.ee;
tel 447 7076
Tellimine
tellimine@parnupostimees.ee;
tel 447 7087, 617 7717

Reklaam, kuulutused:
reklaam@parnupostimees.ee;
tel 447 7077,
faks 447 7072
Lugejate kirjad
kirjanurk@parnupostimees.ee

Kojukanne
Pärnu linnas
Expresspost tel 617 7717
Pärnu maakonnas
Eesti Post tel 447 0405
Trükk AS Kroonpress

Väljaandja
AS Ühinenud Ajalehed
Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.

SPORT

Pärnust pärit kõrgushüppaja Eleriin Haas võitis läinud nädalavahetusel 1.88ga nii Soome kui Eesti meistrikul.

▶ NÄDALA SÜNDMUSED

Sel nädalal seilavad avame-rejahtide meeskonnad Sak-samaal Kielis ORC-klassi maailmameistrivõistlustel.

Neljapäeval korraldab OK West Pärnumaa orienteeru-misneljapäevakute sarja etapi Kolga-Veskil.

Reedel ja laupäeval kihuta-vad autosportlased Auto-24ringi nime kandval Audru ringrajal Eesti ja Balti meist-rivõistlustel.

Laupäeval selguvad Pärnu jõel juunioride Eesti meistrid aerutamises.

Laupäeval kohtub Pärnu jalgpalliklubi naiskond Mon-tenegros Meistrite liiga ala-grupimängus Ungari klubiga MTK Hungaria.

Laupäeval ja pühapäeval on Rakvere staadionil 25. Fred Kudu mälestusvõistlused keergejõustikus.

Neljapaadil olid (paremalt) Kaspar Taimsoo, Sten-Erik Anderson, Allar Raja ja Kaur Kuslap kindlad võitjad.

Ants Liigus

Pärnus selgusid Eesti meistrid

Vahur Mäe, Joel Kukk

Kahel päeval jahtisid Eesti sõudjad Pärnu jõel meistrimedaleid, tiitlivõistluste edukai-mad olid kolme kullaga Kaspar Taimsoo, Allar Raja, Kaur Kuslap ja Kaisa Pajusalu.

Laupäeval oli võistluste kavas seit-se medaliala. Paarisaueru neljapaadi liige Kaspar Taimsoo oli ainus, kes otsustas kvartetist ühepaati proovida ja tegi seda edukalt. Ajaga 7.03,8 kulla võitnud Taimsoo edestas veenvalt *come-back*i tegevat narvalast, omaaegset mitmekordset juunioride maailmameist-rit Leonid Gulovit, kes sai tulemu-seks 7.06,8. Kuna Tõnu Endrek-son loobus peale eelsõitu kõhu-gripile viidates, jäi poodium va-baks noorukesele Daniel Liigile, kes teenis 7.12,4ga pronksi.

Favoriidid võtsid oma

Paarisaueru neljapaatide finaa-lis olid 5.55,8ga kindlalt parimad Taimsoo, Sten-Erik Anderson, Al-lar Raja ja Kaur Kuslap. Teisena lõpetas mitme klubi baasilt moo-

dustatud nelik Mihkel Pari, Vladi-mir Latin, Joosep Laos ja Geir Suursild (6.04,8) ning pronksi sai 6.08ga Viljandi klubi noor paat-kond.

Raja ja Kuslap otsustasid sõu-da ka roolijata kahepaadil ning võitsid mõnevõrra üllatuslikult, ajaga 6.53,1 üksikaeruspetsialisti-de Oskar Kuzmini ja Arnold Sang-lepa ees (6.58,8) kulla. Kolman-daks platseerus Pärnu Kalevi sõu-dekeskuse duo Martin Laius ja Karl Koppel (7.11,6).

Naiste paarisaueru kahesel olid ajaga 7.16,9 kiireimad Kaisa Paju-salu Pärnu Kalevist ja Marliis Reinkort Tartust, neile järgnesid Kreete Koovit ja Erli Mat Viljandist (7.34,6) ning narvalannad Polina Varšavskaja ja Kaleria Raina (7.37,5).

Reinkort oli võidukas ka kahe Tartu klubi baasilt moodustatud kaheksapaadis. Oktett rivistuses Kätlin Regiina Kirjanen, Mari-Ann Lepp, Karmen Alnek, Kadi Ain-saar, Karoli Loot, Marliis Reinkort, Kätlin Rebane, Kristel Tohu ja roo-lija Saale Timotheus kulutas kulla võitmiseks aega 6.31,1. Hõbedasai Pärnu sõudeklubi (6.35,1) ja pronksi pälvis Kalev (6.37,7).

Üksikaeru neljapaadil võitsid kulla Pärnu sõudeklubi liikmed

Nele Küüts, Mari Kodasma, Miina Kask ja Eglit Võsu (7.10,6), neile järgnes klubikaaslaste tiim (7.13,6) ja SAK Tartu nelik (7.13,8).

Pühapäevast finaali-programmi alustasid meeste roolijata neljapaadid. Meistritiitli võitis tule-musega 6.02,2 Pärnu SK nelik Ar-nold Sanglepp, Andreas Lüne-kund, Daniel Liik, Markus Ritson. Teisena jõudsid finišisse Rait Merisaar, Karl Sutt, Karl Koppel ja Martin Laius Pärnu Kalevist (6.07,6) ja kolmanda koha said viljandlased Kaarel Kuslap, Marek Meiesaar, Karl Henry Thomson ja Priidik Vilumaa (6.11,7).

Meeste kergekaalu ühepaadil krooniti meistriks TÜ ASK esinda-ja Mihkel Pari (7.06,4). Järgnesid Rauno Merila (7.13,4) ja Siim Schvede (7.21,3).

Kaisa Pajusalu oli klass omaette

Naiste ühepaadil rivaalitsesid esimesel päeval kaheses sõudnud Pajusalu ja Reinkort. Mõistagi käis vanema ja kogenenuma Pajusalu ramm noore kolleegi jaksust veel üle, ajad olid vastavalt 7.36,6 ja 7.44,4 ning kolmandaks platsee-rus 7.59,4ga Polina Varšavskaja. Oma kolmanda kulla võitis Pa-

jusalu koos klubikaaslaste Helen Tinkuse, Andra-Laura Meeksa ja Koidu Killingiga paarisaueru nelja-paadil (6.47,8). Hõbe kuulus Tar-tu ja Narva klubide baasilt moo-dustatud võistkonnale ja pronksi võitsid viljandlannad.

Algselt põnevust tootanud meeste paarisaueru kahepaatide fi-naalsõit kujunes lõpuks ühekül-g-seks. Tõnu Endrekson ja Andrei Jämsä võitsid sõidu suure ülekaa-luga, nende aeg oli 6.06,5. Kaspar Taimsoo ja Allar Raja jõudsid lõ-pujoonele 6.19,2ga ning pronksi vääriliselt sõudsid Geir Suursild ja Joosep Laos (6.24,6).

Kuninglikul kaheksapaadil võitis meistrikulda tulemusena 5.47,8 Viljandi ja Pärnu Kalevi paatkond, kus tegi täies rivistuses kaasa paarisaueru neljapaadi koos-seis. Lisaks tippudele kuulusid võistkonda Karl Koppel, Martin Laius, Geir Suursild, Joosep Laos ja roolija Siim Schvede. Hõbe läks Pärnu sõudeklubile (5.55,8) ning pronks TÜ ASK-le (5.59,4).

Eesti sõudeliidu peatreeneri Jaan Tulsti sõnul on augusti lõpus toimuv MMil peamine eesmärk võita neljapaadi medal ning loo-detakse starti saada ka meeste paarisaueruline kahepaat koossei-sus Endrekson-Jämsa.

Silver Leppik liitub Pärnu meeskonnaga

Eno-Gerrit Link

Korvpalliklubi Pärnu tea-tas, et algavaks hooajaks liitub meeskonnaga mullu Rakvere Tarvas mänginud Silver Leppik.

KK Pärnu peatreeneri Heiko Rannula jutu järgi oli Leppik tema üks esime-si valikuid. "Esiteks väga kõva töömees, kes meie suhteliselt noores satsis väga heaks eeskujuks on, pealegi sobib ta minu mängujoonisesse, mis hakkab lähtuma agressiiv-sest kaitsest, ja ta on väga hea viskaja," on peatreer-ner meeskonna täienduse-ga rahul.

Mullu Rakveres män-ginud Leppiku ütlust möö-da pani teda sinne mees-konna kasuks valima pa-rim pakkumine. "Pärnu pakkumine oli parim ja polnudki muud mõelda," ütles ta.

Nii Leppik kui Rannu-la on sündinud 1983. aas-tal. Leppik kinnitas, et au-toriteediga probleeme ei tule. "Rannula on peatreer-ner ja tema käske ma kuu-lan, see on paigas. Pärnu on noor meeskond ja ees-kujuks pean olema just endast noorematele mees-tele," rääkis ta.

2002/2003. aastal lii-tus Leppik TÜ/Rocki meeskonnaga, kus ta mängis järgmised 11 hoo-aega, eelmisel hooajal mängis ta Andres Sõbra käe all Rakveres.

KK Pärnu teatel jätkab meeskonna ridades ka Ja-nis Vahter.

▶ TABLOO

Autosport

Saaremaa rahvasprint.

2WDA: 1. Karel Tõlp, 2. Ago Kästik, 3. Indrek Tuur. SU: 1. Urmas Roos, 2. Egert Jakobi, 3. Kalle Kruusma.

J18: 1. Kaspar Kasari, 2. Lauri Peegel, 3. Robert Virves. Naised: 1. Marin Aarn, 2. Sirje Potisepp, 3. Tiina Ehrbach.

2WDB: 1. Marko Ku-kuškin, 2. Sander Sepp, 3. Gert Kull.

4WD: 1. Sander Si-niorg 2. Aiko Aigro, 3. Rainer Parik.

ML: 1. Marko Ees-pakk, 2. Heigo Tinno, 3. Tarmo Kikkatalo.

▶ TEADE

Aastajooks

Täna on klubi Tervise-sport aastajooksu etapp Raeküla männikus. Kell 18.25 algab 200 meetri jooks kuni 4aastastele las-tele, 18.30 võistlevad 750 meetri distantsil kuni 10aastased ja 18.45 an-takse start 5000 meetri põhijooksule. Registreerimine alates kella 17.30. Info telefonil 513 2563, Priit Neeme.

A2K SPORDIKLUBI kutsub

Møller Auto

Pärnu jalgrattasari'14

See on Sinu rattasõit, mis muudab Su rutiinse nädala!

KÕIGILE!

KOLMAPÄEV, 6. august

naistele meestele lastele

Valgeranna Terviserada (maastik)

Start avatud kell 17.30 - 19

"Tule stardi, millal sulle sobib!" tüdrukutele

Eelregistreerimine:

- A2K Sport pood (täna õhtuni)
- e-post klubi@a2k.ee

Registreerimine ka kohapeal!

INFO: spordiklubi.a2k.ee, 511 6675 (Tair)

KALGATTAJAD - MUUD RINGKONNAD

Møller Auto

SPASPORT

ESTI PAGAR

TIPPGE

COMPRESSPORT

FREE SPORT

Pärnu Postimees

ESTI KALJURAHVAT

Pärnu

FUSIO SPORT

7. septembril Pärnus

Jüri Jaanson

KAHE SILLA JOOKS

Jüri Jaanson

KAHE SILLA RETK

PÄRNU POSTIMEHE TELLIJASKONNALE

tellijaskonna kaardi ettenäitamisel

-20% Hind teile

DISTANTS 9,86 km

Lisaks endale saad soodushinnaga registreerida ka ühe oma sõbra

Soodushinnaga kahe silla jooksule ja retkele saab registreerida ainult Pärnu Keskuse infopunktis 1.-14. augustini

Info info@2silda.ee, www.2silda.ee

2 silla klubi

